LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Semi-Weekly
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
PRICE 10c A COPY
Telephone VIrginia 9-1827

No. 5 **** Richmond Hill 19, N. Y., Penktad., sausio (Jan.) 16, 1959 **** METAI 48-ji

KRISLAI

Surašo gyventojus.
Kiek bus lietuvių?
Suvažiavimas arti.
V. Uždavinys rašo.
Smerkia.

Rašo R. Mizara

Kai šie žodžiai rašomi, 600,000 specialiai tam darbui paruoštų žmonių surašinėja Tarybų Sąjungos gyventojus.

Tai pirmas visuotinis TSRS gyventojų surašymas nuo 1939 metų.

Per tuos 20 metų labai daug kas toje šalyje pasikeitė: praūžė baisusis karas, praryjęs daug žmonių gyvybių; bet tolydžio į Tarybų Sąjungą įsijungė milijonai kitų tautų žmonių — jų tarpe ir Lietuva.

Veikiausia negreit bus paskelbti gyventojų surašinėjimo duomenys, bet kai jie bus paskelbti, sužinosime, kiek iš tikrųjų Tarybų Sąjungoje gyvena lietuvių kilmės žmonių. Sužinosime ne tik tikrąjį Lietuvos gyventojų skaičių, o ir tai, kiek lietuvių gyvena kitose tarybinėse respublikose.

—:—

Man esant Maskvoje 1931 metais, V. Kapsukas sakė, kad tuomet tūkstančiai lietuvių gyveno Maskvoje, Leningrade, Charkove, Odessoje. Sibire buvo lietuviškų kaimų, o Baltarusijoje — ištisos apylinkės lietuvių valstiečių. Baltarusijoje lietuviams valstiečiams buvo leidžiamas savaitraštis "Raudonasis Artojas," veikė lietuviškos mokyklos.

Netenka nei sakyti, kad visi lietuvių kilmės žmonės, Lietuvai tapus tarybine, į ją nesugrįžo. Daugelis jų gyvena, kur gyveno. Na, ir dabar, žmones surašinėjant, kiekvienas asmuo bus užklaustas: iš kokios tautybės esi kilęs?

Bus įdomu ir svarbu sužinoti.

—:—

Laisvės b-vės akcininkų metinis suvažiavimas įvyks už trijų savaičių. Šemet jis bus šeštadienį, vasario 7 dieną.

Prašome organizacijų kuopas ir pavienius siųsti suvažiavimui sveikinimus ir patarimus.

Bostoniečiai ir šiemet suvažiavimo garbei rengia pobūvį South Bostone.

Gražus darbas!

—:—

Vincas Uždavinys rašo iš Vilniaus:

"Mano 'Pirčiupio kaimo tragedija' jau išparduota, nors dar tik 8 mėnesiai tepraslinko, kai pasirodė knygelės laida. Dabar Leidykla jau užsakė paruošti antrąją laidą, kuri turėtų išeiti 15-osioms tragedijos metinėms..."

V. Uždavinys parašė ir kitą įdomią (taikomą turistams), gausiai iliustruotą knygelę **"Po Vilniaus apylinkes."** Jis rašo, kad ši knygelė išleista dviem kalbom: lietuvių ir rusų.

Beje, laiško autorius sako: **"Prašau perduoti linkėjimus bendriems pažįstamiems."**

Nemaža Amerikos lietuvių V. Uždavinį atsimena, kai jis čia prieš karą lankėsi kaip "Pasaulio lietuvio" korespondentas.

Šiuo metu žurnalistas nemažai bendradarbiauja Lietuvos spaudoje, ypatingai "Tėvynės balse."

Sunkios kovos laukia plieno darbininkų

Washingtonas. — Birželio 30 d. baigiasi United Steelworkers (plieno darbininkų) unijos kontraktas su kompanijomis. Darbo sekretorius James P. Mitchell sako, kad abidvi pusės rengiasi prie kovos. Plieno karaliai nesirengia pakelti darbininkų algas daugiau, kaip po 10 centų į valandą, tai yra, tiek pat, kaip gavo automobilių industrijos darbininkai.

Plieno darbininkų unija, kuri turi apie 1,000,000 narių, ruošiasi reikalauti pakelti algas ne mažiau, kaip po 25 centus per valandą ir sutrumpinti darbo valandas.

James Mitchell sako, kad vyriausybė yra su plieno fabrikantais. Jis sako, būk plieno darbininkai ir taip turi "dideles algas, po $3 per valandą, kurios yra ant 40 procentų aukštesnės, negu auto darbininkų".

Jis sako, kad praeityje plieno fabrikantai "per lengvai" pakeldavo darbininkų algas, nes jie nieko nenustodavo — jie tuo pat kartu keldavo plieno kainas. Mitchell sako, kad toks fabrikantu elgesys stumia šalį į infliaciją, ir jie buvo iš valdžios pusės smarkiai barami.

Toks vyriausybės nusistatymas rodo, kad plieno darbininkų laukia sunki kova.

Anastazas Mikojanas vėl bus Washingtone

Washingtonas. — Ketvirtadienį ar penktadienį Mikojano tikėtasi Washingtone. Prieš išvykimą į Tarybų Sąjungą, jis matysis su prezidentu Eisenhoweriu.

Mikojano vizitas Jungtinėse Valstijose nėra oficialus TSRS valdžios atstovo vizitas.. Jis yra tik svetys TSRS atstovybėje, bet jis stengiasi švelninti Amerikos ir Tarybų santykius. Kartu važinėja ir Olegas Trojanovskis, kaipo vertėjas.

Ar padidės prekyba tarpe JAV ir TSRS?

Washingtonas. — Amerikos industrialistai stato klausimą: Ar padidės prekyba tarpe Amerikos ir Tarybų Sąjungos po Mikojano apsilankymo? Daugelis duoda teigiamą atsakymą, nes stambūs biznieriai prielankiai atsineša į Mikojano misiją.

1958 metais per pirmuosius šešis mėnesius iš Jungtinių Valstijų į Tarybų Sąjungą ir kitus socialistinius kraštus išvežta už $48,000,000 prekių, o įvežta už $29,000,000. Iš Lenkijos daug pirkta kumpių, o iš Ttrybų Sąjungos, apart kitų prekių, už $7,000,000 brangių kailių.

Belgija pažadėjo Kongui savivaldybę

Briuselis. — Belgijos vyriausybė pareiškė, kad ji planuoja suteikti savo kolonijai Kongui (Congo) savivaldybę, kuri vestų prie "nepriklausomybės".

Kongo, tai milžiniška Belgijos kolonija piet-vakarinėje Afrikoje. Ji užima 904,757 ketvirtainių mylių plotą ir turi apie 15,000,000 gyventojų. Šalis gamtiniai turtinga. Jos gyventojai vėlesniu laiku daugiau įsijudino į kovą už savo teises. Pati Belgija užima tik 11,775 ketv. mylias ir turi 9,000,000 gyventojų.

Chicagoje teisėjas padrąsino chuliganus

Chicago. — Prieš City Court teisėją J. J. Butlerį buvo pastatyta keturi vengrai, kurie akmenimis ir kiaušiniais mėtė į Mikojaną. Teisėjas Butleris išdrožė prakalbą, kaip jam nepatiko Pietų Amerikoje puolimai ant Niksono, kaip Jungtinėse Valstijose turi būti "palaikyta tvarka ir įstatymai". Po to nuteisė chuliganus pasimokėti po $100 pabaudos ir teismo išlaidas.

Bet jis apsisukęs jiems bausmę divanojo, nes surado, kad "vengrų kovotojų už laisvę" buvo "širdys perpildytos neapykanta linkui Tarybų Sąjungos" ir todėl jie puolė Mikojaną. Toks teisėjo elgesys tik padrąsino chuliganus.

Amerikos Vengrų reformistų bažnyčios dvasininkai—viso apie desėtkas jų — pasiuntė telegramą prezidentui Eisenhoweriui. Joje vengrai kunigai smerkia fašistus, keliančius triukšmą prieš Tarybų Sąjungos pirmąjį vice-premjerą A. I. Mikojaną.

Matote, ir padoresnioji vengrų dvasininkija mano, jog fašistai turėtų būti suvaldyti. Jie gėdą daro ne tik vengrų tautai, o ir Amerikai, juos prigląudusiai.

Fašistus ir jų baisius "žygius" smerkia visa Amerikos visuomenė.

Na, visgi jie prieis liepto galą!..

GELEŽINKELIEČIAI KETINA STREIKUOTI

Kenilworth, N. J.—Rahmay Valley Railroad geležinkeliečiai ketina eiti į streiką sausio 21 dieną, jeigu jiems nebus pakelta alga. Rahway Valley Railroad turi tik kelių desėtkų mylių liniją, kuri yra tarpe D. L. & W. ir Central Railroad of New Jersey geležinkelių, tai yra, jungianti tas linijas per Summit ir Roselle Park.

LAISVĖS VAJUS

GAVIMUI NAUJŲ SKAITYTOJŲ

Vajus prasidėjo spalio 1 d. ir tęsis iki vasario 8 d., 1959

KONTESTANTŲ STOVIS DABAR YRA TOKS:

	Punktai
Waterburio vajininkai	5068
Brooklyno vajininkai	5058
New Jersey valstijos vajininkai	4700
Philadelphijos vajininkai	3604
Worcesterio vajininkai	3006
Baltimorės vajininkai	2686
Geo. Shimaitis, Brockton, Mass.	2568
S. Penkauskas - J. Blažonis Lawrence - Lowell, Mass.	2260
Rochesterio vajininkai	2180
P. Blaškienė, Chicago, Ill.	1848
Pittsburgho vajininkai	1,641
So. Boston, Mass.	1,477
Great Necko vajininkai	1,258
LLD 20 kp. Moterų Klubas Binghamton, N. Y.	1,164
Los Angeles, Calif.	972
Norwood, Mass.	856
Scranton, Pa.	852
Stamford, Conn.	696
Chester, Pa.	648
John Patkus, New Haven, Conn.	648
Plymouth Wilkes-Barre, Pa.	488
L. Tilwick, Easton, Pa.	468
Bridgeport, Conn.	432
K. Naravas, Shenandoah, Pa.	432
C. K. Urban, Hudson, Mas.	382
J. K. Alvinas, San Francisco, Calif.	348
S. Puidokas, Rumford, Me.	344
Geo. Žebrys, Cleveland, Ohio	336
V. Padgalskas, Mexco, Me.	240
A. Apšegienė, Auburn, Me.	204
Vera Smalstis, Detroit, Mich.	180
Veronika Kvetkas, Cambridge, Mass.	180
A. Valinchas, Pittston, Pa.	180
A. P. Dambrauskas, Haverhill, Mass.	144
A. Kuzmickas, Girardville, Pa	108
M. Aranuk, Detroit, Mich.	76
V. Ramanauskas, Minersville, Pa.	72

Vajininkas A. Žemaitis, Baltimore, Md., prisiuntė tris naujas prenumeratas ir atnaujinimų. Sekanti — po vieną naują prenum. ir atnaujinimų: D. G. Jusius, Wor-

(Tąsa ketvirtame puslapyje)

Gruodžio mėnesyje bedarbių skaičius paaugo 300,000

Washingtonas. — Darbo ir prekybos departmentai paskelbė, kad gruodžio mėnesį bedarbių skaičius paaugo virš 300,000. Dabar valdžios žiniomis yra 4,100,000 bedarbių. Bet praeitis rodė, kad tikrumoje bedarbių būna daugiau, nes valdiškose įstaigose nėra žinoma, kiek naujų bedarbių prisidėjo Per dvi-tris paskutines savaites, taipgi kiek susirado darbus tų, kurie jau daugiau negauną nedarbo apdraudos.

Yra jau žinoma, kad su pradžia metų prisideda apie keli šimtai tūkstančių naujų bedarbių, nes įvairios krautuvės, biznio įstaigos, paleidžia iš darbo tuos darbininkus, kurie būna laikinai gavę darbo metinių švenčių proga.

Tuo pat kartu Darbo departmentas skelbia, kad 1958 metais darbininkų proporcionalė alga buvo po $88.04 per savaitę.

Vėliausios Žinios

New Yorkas. — Mikojanas plačiai važinėjo po miestą. Jis lankėsi didelėse krautuvėse, Macy ir kitose. Waldorf-Astoria viešbutyje, kur dalyvavo 1,100 industrialistų, jis sakė, kad laikas "baigti šaltąjį karą" ir sutvirtinti taikų sugyvenimą tarpe Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos.

Washingtonas. — Valstybės sekretorius Dulles senatiniame komitete sakė, kad Jungtinės Valstijos pamatiniai nekeičia savo pozicijos Vokietijos reikalais.

Havana. — Castro sukilėliai šaudo buvusius Batistos teroristinius šalininkus. Sakoma, kad jau apie 200 sušaudė, o dar 600 laukia "greito teismo".

Washingtonas. — Prezidentas Eisenhoweris pasitarime su spaudos atstovais sakė, kad negali būti nei kalbos apie taksų numušima. Bet jis nurodė, kad galimos daryti tam tikros reformos tuo reikalu.

Bonna. — Vakarų Vokietijos kancleris Adenaueris buvo pasišaukęs Jungtinių Valstijų ambasadorių ir jam išreiškė nepasitenkinimą Dulleso vėliausiu pareiškimu dėl Vokietijos vienybės.

Washingtonas. — Valstybės departmentas skubiai pasišaukė į Washingtoną savo ambasadorių W. C. Dowingą iš Pietinės Korėjos. Sakoma, kad ten susidarė padėtis, dėl kurios reikalinga tartis.

Tokio. — Pranešama, kad Kinijos vadas Mao Tse-tungas vyksta į Maskvą dalyvauti TSRS Komunistų partijos suvažiavime.

Geneva. — TSRS atstovas S. Carapkinas atominių ginklų reikalais konferencijoje ir vėl išreiškė abejonę, ar Vakarai tikrai nori atsisakyti nuo tų ginklų.

Jersey City, N. J. — Radijo ir televizijos kolumnistė Marie Torre atsėdėjo 10 dienų Hudson kalėjime.

Kongresas svarsto naujus pasiūlymus

Washingtonas. — Kongreso nariai jau pradėjo svarstyti prezidento Eisenhowerio pateiktus pasiūlymus. Diskusijose tarpe demokratų ir respublikonų nėra pamatinių skirtumų, nes ir vieni, ir kiti stoja už dar didesnį apsiginklavimą. Kai kurie demokratai suminėreikalą "numušti taksus", bet tas negalima nesumažinus gynybos išlaidų.

Prezidento kalba pamatiniai ir buvo apie "saugumą", "gynybą", "taikos užtikrinimą", o tam, jis sako, reikia dar daugiau ginkluotis.

Prezidentas nurodė, kad apsiginklavimas suėda 60 procentų valdiškų įplaukų, nes dabartinių ginklų gamyba labai brangiai atsieina. Jis sakė, kad kai kurie lėktuvai tiek kainuoja, tartum "jie būtų iš aukso pagaminti". Ir nurodė, kad 27,000 svarų "A-31" lėktuvas kainuoja $17,600,000, "B-58" yra 47,000 svarų, o atsieina $26,700,000, tai yra, po $567 ir $650 ant svaro, kas beveik lygu aukso vertei.

Prezidentas kalbėjo apie ekonominę padėtį, darbo unijas, civilines teisees, bet tie klausimai Kongrese bus vėliau svarstomi.

Amerika nori žinių apie TSRS satelitus

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų valdžia įgaliojo Dr. Albert Noyes, žymų chemiką iš Rochesterio universiteto, ir kitus, tartis su Tarybų Sąjungos mokslininkais apsikeitimui sputnikų patyrimais.

Amerikiečiai norėtų žinių apie TSRS Sputniką III ir raketą Mečtą, o labiausiai iš kokių medžiagų jie pagaminti, kokios rūšies jėga išmetė tuos milžinus į erdvę ir tt. Iš savo pusės amerikiečiai sutinka suteikti tarybiniams mokslininkams savo patyrimus.

"Jūs duokite savo pasiūlymus", - Mikojan

Washingtonas. — Dabar paaiškėjo, kad kada Mikojanas matėsi su Valstybės sekretoriumi Dullesu ir vice-prezidentu Niksonu, tai plačiai diskusavo Berlyno klausimą.

Mikojanas išdėstė Tarybų Sąjungos poziciją, ir, išvykdamas į Vakarus, sakė, kad jis nori išgirsti Jungtinių Valstijų pasiūlymus, kaip jos nori sutvarkyti Berlyno reikalus. Mikojanas sakė, kad kiekvienam turi būti aišku, jog dabartinė padėtis Berlyne negali būti amžina.

Rabatas, Maroko. — Šiauriniame Maroke rifai atakavo Maroko armijos dalinius. Armija su pagalba kanuolių ir tankų sukilėlius nuvijo į kalnus.

Bonna. — Vakarų Vokietijos valdininkams labai nepatinka Mikojano apsilankymas Amerikoje ir Jungtinės Arabų Respublikos atsinešimas į Rytų Vokietiją.

J. Dullesas piktai atmetė TSRS notą

Washingtonas. — Valstybės sekretorius Dullesas pareiškė, kad Jungtinės Valstijos ir jų talkininkės atmeta Tarybų Sąjungos nota ir taikos projektą Vokietijos reikalais.

Dulles įšikarščiavęs "žioplu" išvadino TSRS pasiūlymą padaryti taiką su Vokietija. Bet tuo pat kartu iis iau pasitraukė nuo pirmesnės savo pozicijos, kad būk Vokietijos vienybei nėra kito kelio, kaip tik piliečių balsavimas.

Vilniuje prasidėjo L.K.P. suvažiavimas

VILNIUS, sausio 14 d.— Šiandien čionai atsidarė Lietuvos Komunistų Partijos suvažiavimas. Suvažiavimas plačiai svarstys septynerių metų planą, nuties gaires jojo Lietuvoje pravedimui ir išrinks delegatus į Visos Tarybų Sąjungos Komunistų Partijos suvažiavimą, kuris greitoje ateityje įvyks Maskvoje.

Suvažiavimui platų pranešimą padarė partijos sekretorius Antanas Sniečkus. Papildomus pranešimus padarys kiti partijos darbuotojai. Sniečkaus pranešimas entuziastiškai nurodė milžiniškus Lietuvos liaudies laimėjimus visose kūrybos ir gyvenimo srityse, taipgi apibūdino kai kuriuos partijos veikime trūkumus, ir pateikė suvažiavimui dideles perspektyvas dėl ateities. Jis pabrėžė, kad partijos vadovybėje Lietuvos darbo liaudis nugalės visus dar pasitaikiusius trūkumus ir ateinančiais keleriais metais atliks milžiniškus darbus. Sniečkaus pranešimas buvo suvažiavimo sutiktas didžiausiu entuziazmu.

Damaskas. — Sirija pradėjo darbus nutiesimui 400 mylių geležinkolio iš Jezire provincijos į Latakia prieplauką.

LAISVE

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.
Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$9.00	Canada and Brazil, per year	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada and Brazil, 6 months	$5.50
Queens Co.	$10.00 per year	Foreign countries, per year	$12.00
Queens Co.	$5.50 per six months	Foreign countries, 6 months	$6.50

Balsas dėl sveturgimių

75 ŽYMIEJI AMERIKIEČIAI, mokslininkai, švietėjai ir visuomenininkai, parašė 86-ajam Kongresui atvirą laišką, raginant pakeisti žalingus Walter-McCarrano įstatymo skirsnius.

Šį laišką Amerikinis Sveturgimiams ginti komitetas išsiuntinėjo laikraščių redakcijoms ir visokioms organizacijoms. Laiško pasirašytojai reikalauja, kad būtų minėtasis įstatymas, kuris liečia sveturgimių deportacijas ir nupilietinimus, šitaip pakeistas:

1. Nei joks asmuo, legaliai atvykęs į JAV ir čia pastoviai apsigyvenęs, neturi būti išdeportuotas po to, kai jis šioje šalyje išgyveno penkerius metus.

2. Nei joks natūralizuotas asmuo, praėjus penkeriems metams po to, kai jis tapo įpilietintas, neturi būti nupilietintas.

Mes manome, jog net ir tokie įstatymo pataisymai yra per švelnūs, tačiau, esamomis aplinkybėmis, už jų priėmimą būtinai turėtų pasisakyti kiekvienas doras žmogus.

Turime suprasti, kad šiuo metu žmogus, atvykęs į Ameriką, prieš kelias dešimt metų ir čia visuomet gyvenęs, esti išdeportuojamas. O visai eilei natūralizuotų piliečių, tapusių piliečiais prieš 30-40 metų, valdžia mojasi atimti pilietybę. Visa tai daroma einant minėtuoju Walter - McCarran įstatymu.!

Tą įstatymą reikia būtinai taisyti arba visiškai atšaukti, o jo vieton imigracijai tvarkyti pravesti naują, žmoniškesnį įstatymą!

A. I. Mikojanas ir fašistai

TARYBŲ SĄJUNGOS pirmasis premjero podėjėjas A. I. Mikojanas apkeliavo beveik visą mūsų šalį. Trumpu laiku jis, išlėkęs lėktuvu iš Washingtono, apsilankė Clevelande, Detroite, Čikagoje, San Franciske, Los Angeles ir sugrįžo į Niujorką.

Kur tik svečias buvo, visur jis mielai buvo sutiktas, vaišintas ir pagerbtas. O Kalifornijos gubernatorius Brown netgi prašė, kad Mikojanas atvyktų į Kaliforniją 1960 metais, kai ten bus olimpijados varžytinės.

Mikojanui buvo aprodyti didžiausi fabrikai. Jis apžiūrėjo net ir Hollywoodą, JAV filmų pramonės centrą.

Svečiui buvo statyta daug visokių politinių ir nepolitinių klausimų, į kuriuos jis mielai ir atvirai atsakinėjo.

Su Mikojanu kartu vyko ir akredituoti Amerikos spaudos ir radijo korespondentai — taip ir turi būti, kai keliauja toks žymus svečias, kaip Mikojanas! Korespondentai atpasakoja kiekvieną svečio pasijudinimą, užfiksuoja kiekvieną jo ištartą žodį.

Įdomu tai, kad New York Timeso korespondentas Harrison E. Salisbury, lydįs Mikojaną, pabrėžė: **"Mikojanas laimėjo piliečių užgyrimą kiekviename JAV mieste, kuriame jis buvo apsilankęs."**

Tai įdomu! Įdomu dėl to, kad Mikojanas, aukštas Tarybų Sąjungos pareigūnas, buvo taip gražiai patiktas nepaisant to, kad buržuazinė spauda ir anti-sovietiniai propagandistai nesiliauja prieš jį ir jo atstovaujamą šalį rėkti.

Mikojano misija, aišku, labai svarbi. Vyriausias jo misijos tikslas, kaip dabar atrodo, bus tas: švelninti tarp TSRS ir JAV santykius, "šildyti" šaltąjį karą, daryti visa, kad būtų taikus sambūvis tarp tautų, kad pasaulyje vyrautų taikos atmosfera.

Sausio 17 d. Mikojanas tarsis su šalies prezidentu Eisenhoweriu Baltajame Name.

Ir dėl to, kad Mikojanas atvyko su santykių gerinimo misija, dėl to, kad jis kiekviena proga bando įrodyti žmonėms, jog tik taika atneš Tarybų Sąjungos ir Amerikos žmonėms laimingą gyvenimą, jis visur mielai priimamas, jo misija neša gražių vaisių.

— : —

TIESA, PRIEŠ svečią Mikojaną šen ir ten bando staugtelėti vengrai fašistai. Jie bando pikietuoti ir ne tik pikietuoti, o kai kur net ir chuliganiškus veiksmus atlikdinėti.

Na, tai kas? Ko gi geresnio begalima tikėtis iš fašistų?

Pats Mikojanas žino ir pasakė: **vengrai fašistai neatstovauja amerikiečių.** Mikojanas priminė ir tai: Tarybų Sąjungoje tokiems chuliganams laisvės nėra; ten užsienio svečiai, nepaisant, kokie jie bebūtų, yra priimami be fašistinių stauglių; Amerikoje gi jiems elgtis chuliganiškai garantuota laisvė.

Įdomu tai, kad vengrai fašistai nepaiso net ir prezidento Eisenhowerio reikalavimo būti žmonėmis. Net ir Kalifornijos gubernatorius turėjo atsiprašyti svečio dėl chuliganų elgsenos.

Visa tai parodo, kad pas mus dalykai nėra geri, jeigu leidžiama chuliganizmui siautėti; jį reikėtų suvaldyti!

Mes, pažangieji lietuviai, kurių kultūrines pramogas fašistai pikietavo per metų eilę, su visu tuo, pasakysime atvirai, esame apsipratę. Mes viso to nepaisėme ir nepaisome. Gerai žinome, kad ir svečias tiek pat jų paiso!

Kas Ką Rašo ir Sako

KRISTUS, POPIEŽIUS IR VYSK. V. BRIZGYS

Vyskupas Brizgys paskelbė naują supratimą apie katalikų bažnyčios atsiradimą. Klysta tie, kurie sako, kad ją uždėjo ar pradėjo šv. Petras, ar kuris kitas gudrus šventasis. Ją įkūręs pats Kristus. Taip esąs pasakęs popiežius Pijus XII. Popiežius mokęs, kad, girdi, nors Kristus galėjo savo "malones suteikti kiekvienam žmogui netarpiškai, tačiau jis norėjo tai daryti tik per matomą Bažnyčią." Ir todėl dabar tiktai "per bažnyčią galima su Kristumi bendradarbiauti."

Įdomu būtų, kad vyskupas Brizgys paimtų ir faktais mums parodytų, kur, kada ir kaip Kristus bažnyčią įkūrė ar suorganizavo. Kam šauktis prie jau mirusio popiežiaus, kuomet galima, kasdien bendradarbiaujant, įrodyti patim Kristumi?

Mūsų gudrusis vyskupas eina toliau ir suranda, kad patys parapijonai yra niekas kitas kaip "Mistinis Kristaus Kūnas." Pagaliau ir bažnyčia pati yra "Mistinis Kristaus Kūnas."

Aišku, tuo būdu, kad ir pats vysk. Brizgys yra to "mistinio kūno" dalelė, ir tik todėl jis taip kupinas visokių nesąmonių. Normalus žmogus tokiais niekalais viešai nesirodytų.

JAM GAILA SMETONOS, JAM GAILA HITLERIO

"Dirvos" redaktorius Balys Gailiūnas nutarė su savo skaitytojais pasikalbėti apie Antaną Smetoną. Iš visko aišku, kad Gailiūnui Smetona buvo didžiuojų dvasios ir išminties vadovu. Net atsiduses jis sako, kad "Antanas Smetona savai tautai norėjo tik gero." Ir todėl, žinoma, jis tą tautą per keliolika metų plukdė kraujuose ir ašarose.

Gailiūnas dar tebegyvenęs ir tebeveikęs Lietuvoje, kai išgirdęs, kad Clevelande Smetona žuvo gaisre. Verkęs jis ir verkę visi kiti jojo politinės vieros žmonės. Tuo laiku, tai yra 1944 m., Gailiūnas ir jo kolegos tebebuvę karšti hitlerininkai ir tebepasitikėję savo dar aukštesniu vadu ir už Smetoną, būtent Hitleriu. Girdi, "mumyse tebebuvo tikėjimas, kad vokiečiai pralaimėtą karą sugebės baigti protingai." Ir, žinoma, iš vokiečių maloněs, "ir mes, gyvenę Vokietijos pašonėje, kelsimės laisvam gyvenimui." Bet viskas sužlugo, nes, pasak Gailiūno, "karas baigės be jokios logikos." Tai yra, karas baigėsi Hitlerio pralaimėjimu, ir todėl Gailiūnas ir kiti smetoninkai spruko iš Lietuvos.

Gailiūnas bara tuos, kurie dar vis atsisako su juo klauptis ir garbinti kruviną ji Smetoną. Daugelis, girdi, "kurie anomis dienomis nemokėjom įvertinti labai blaivaus A. Smetonos galvojimo, šiandien ji daug geriau suprantam." Smetona buvęs "didelio masto žmogus."

"Dirvos" redaktorius karštai pritaria išleidimui apie Smetoną monografijos. Tik reikalauja, kad tokioje knygoje apie Smetoną būtų padaryta "Lietuvos valstybinio gyvenimo analizė," nes "tik tokia analizė gali pilnoje šviesoje pristatyti ir patį A. Smetoną."

Mes tokios monografijos autoriumi nominuojame patį Balį Gailiūną. Jeigu jis dar ir šiandien drįsta viešai tą kruvinąjį diktatorių garbinti, kuomet kiekvienas padorus lietuvis tą lietuvių tautos prievartautoją prisimeno tiktai su didžiausiu pasipiktinimu, tai tik jis ir tegali dar knygos formoje dar kartą pademonstruoti savo visišką politinį sukiaulėjimą.

KOMUNISTŲ PROGRAMA DĖL KUBOS

Kuboje įvykęs Fidel Castro vadovaujamas perversmas neišvengiamai kelia įvairių diskusijų apie Kubos komunistų vaidmenį. Kuboje komunistų partija vadinosi Liaudies Socialistų Partija. Jinai buvo dalimi liaudies bendro fronto judėjimo prieš Batistos režimą. Kaip naujoji Kubos valdžia šią partiją dabar traktuos, aiškių duomenų dar neturime.

Svarbu, kad Fidel Castro vadovaujamame judėjime prieš Batistą Kubos komunistai suvaidino svarbų vaidmenį. 1958 metų gruodžio 12 d., kai Batistos diktatūra dar tebegiedojo apie pergalę prieš sukilėlius, Kubos Liaudies Socialistų partija išleido manifestą sukilimo eigos reikalais. Tame manifeste komunistai išdėstė savo pasiūlymus. Jie susidėjo iš septynių punktų ir skambėjo sekamai:

1. Išvyti laukan Batistą ir jo pasekėjus iš Kubos.
2. Sudaryti laikiną demokratinę valdžią, revoliucinę valdžią.
3. Įvesti demokratines žmonėms teises, paliuosuoti politinius kalinius.
4. Perorganizuoti darbo unijas, paremiant jas vidujine demokratija.
5. Pašaukti prie atsakomybės visus, kurie yra kalti papildyme prieš Kubos žmones baisiausių kriminalysčių.
6. Perorganizuoti šalies ginkluotąsias jėgas, paremiant jas demokratiniais principais.
7. Pravesti demokratinius rinkimus galimai artčiausiu laiku.

Tenka pasatyti, kad visi šie Kubos komunistų pasiūlymai pasirodė praktiški ir gyveniman įvykinami. Ar sukilėliai juos gyveniman vykdys, tiktai ateityje pamatysime.

IR PRANCIŠKONAI YRA NUSIVYLĘ

Brooklyno pranciškonų "Darbininkas" (sausio 9 d.) kalba apie "nerangumo sukeltą nerimą." Kaltina smetoninius "Lietuvos atstovus," kurie, girdi, nepasirūpino mus informuoti apie tai, kas ruošiama Vakarų prieš Girdvainį. Girdi, "reikia labai apgailėti, kad rodėsi nieko nesupranta nė įsipareigoję Lietuvą atstovauti ir iš jos iždo likučių apmokami." Tai diplomatiškai, bet labai rūsčiai pabarami iš Lietuvos iždo likučių besimaitiną lozoraičiai, girdvainiai, ir kajeckai.

Kaip dabar bus, dar, esą, neaišku. "Darbininkas" dar nežinąs, "ar ministeris St. Girdvainis apsispręs pasitraukti, ar jis paliks toliau su žemesniu titulu?" Klerikalų laikraštis pataria Girdvainiui pasitraukti, nes to, girdi, "reikalauja jo paties garbė ir Lietuvos reikalai."

Kas liečia Lietuvos reikalus, tai geriau būtų, kad ne tik Girdvainis, bet ir Lozoraitis, ir Kajeckas būtų paimti už ausų ir išmesti į šiukšlyną. Tai saujelė parazitų, kurie maitinasi iš Lietuvos išvežtais pinigais, bet nieko neatstovauja. Jų visa misija susideda iš niekinimo ir šmeižimo Lietuvos.

Vokietijos padėtis ir TSRS pasiūlymai

Tarybų Sąjunga vėl įteikė Anglijai, Francūzijai ir Jungtinėms Valstijoms po pareiškimą (notą) ir projektą taikai su Vokietija.

TSRS sako, kad toliau jau negali tęstis tokia "nenormališka padėtis Vokietijoje, kokia dabar yra susidarius."

KALTINA VAKARUS

Tarybų Sąjunga savo pareiškime nurodo, kad Antrojo pasaulinio karo išvakarėse TSRS, Anglija ir Jungtinės Valstijos susitarė okupuoti Vokietiją. Vėliau prie tų sutarčių prisijungė ir išlaisvinta Francūzija. Visi pamatiniai sutarčių punktai sakė:

(1) Vokietija turi būti nuginkluota, jos karinė industrija panaikinta, turi būti sudarytos sąlygos, kad niekados ateityje ji negalėtų grūmoti kitų tautų laisvei ir įstumti žmoniją į karo katastrofą.

(2) Buvo susitarta, kad nubausti hitlerininkus, karo kaltininkus, panaikinti jų organizacijas, padėti vokiečių tautai demokratiniu būdu susitvarkyti, ir po to, padarius taiką, Anglijos, Tarybų Sąjungos, Jungtinių Valstijų ir Francūzijos okupacija Vokietijos turi pasibaigti.

Tarybų Sąjunga sako, kad ji griežtai laikėsi sutarčių. Ji tvirtina, kad Vakarai atsakomingi už dabartinę padėtį Vokietijoje, kad ten yra dvi Vokietijos (Federatyvė Vokiečių Respublika ir Vokiečių Demokratinė Respublika).

Tarybų Sąjunga nurodo į tokius faktus, kad Vakarų Vokietijoje Anglija, Francūzija ir Jungtinės Valstijos nepanaikino hitlerininkų veiklos, priešingai, daugybę buvusių nacių viršininkų paliko viršininkais, o daugelį Hitlerio generolų pasikvietė sau į NATO karines jėgas. TSRS sako, kad Vakarų diplomatai leido susiorganizuoti Vakarų Vokietijoje Federatyvei Vokiečių Respublikai. Rytų Vokietijoje liaudis į tai atsakė suorganizuodama Vokiečių Demokratinę Respubliką.

Tarybų Sąjunga nurodo, kad Vakarų valstybės ne tik atgaivino Vakarų Vokietijoje karo industriją, bet leido ir padeda Federatyvei Vokiečių Respublikai ginkluotis. Taipgi ją priėmė į NATO narius.

Tarybų Sąjunga nurodo, kad tai pamatiniai punktai, kuriuos Anglija, Francūzija ir Jungtinės Valstijos sulaužė. Ir todėl jos netenka teisės palaikyti savo karines jėgas Vakarinėje Berlyno dalyje. Kaip žinia, jos ten "laikomos kaip įrankis prieš Tarybų Sąjungą ir Vokiečių Demokratinę Respubliką."

Tarybų Sąjunga sako, jog visiškai "nenormali padėtis, kad *trylika metų* po pasibaigimo Antrojo pasaulinio karo, kada buvusios Vokietijos sąjunginink ės Italija, Japonija, Bulgarija, Vengrija, Rumunija ir Suomija jau seniai gavo taiką ir veikia kaip savistovės valstybės, vokiečių tauta dar vis neturi tų sąlygų. Vokietija vis dar tebėra okupuota šalis.

Tarybų Sąjunga siūlo, kad ši nenormališka padėtis būtų baigta. Ji siūlo bėgyje dviejų mėnesių sušaukti Varšuvoje arba Pragoje 28-ių valstybių (su Anglija, Francūzija, Jungtinėmis Valstijomis ir Tarybų Sąjunga priešakyje) konferenciją. Iš Vokietijos pusės privalo dalyvauti Federatyvė Vokiečių Respublika ir Vokiečių Demokratinė Respublika lygiomis teisėmis, jeigu per tą laiką neįvyks jų tarpe vienybė.

Toji konferencija turėtų duoti Vokietijai taiką. Kas dėl vokiečių tautos vienybės, tai, TSRS sako, jos reikalas, ir niekas kitas neturi teisės ją "vienyti" ar "dalinti."

TAIKOS PROJEKTAS

Kartu su ta nota pasiuntė Vakarų valstybėms ir taikos sutarties projektą. Projektas susideda iš šešių dalių ir 48 punktų.

Pagal jį Vokietijos sienos turi būti tos pačios, kaip buvo 1959 m. sausio 1 dieną. Vokietija turi ant visados atsisakyti nuo Silezijos, Pamario, Rytų Prūsijos, Sudetų, Alsace Loraine ir kitų plotų.

Vokietija turi imti atsakomybę už karą ir laike jo padarytus kitoms šalims nuostolius.

Vokietijai turi būti leista tvarkytis kaip laisvai valstybei su teise turėti ir reikalingas jėgas gynybai. Bet Vokietija neturi teisės gaminti atominių ginklų, raketų ir submarinų.

Vokietijoje turi būti uždarytos hitleriškos organizacijos ir nacių partija; jai neturi būti leista vesti karo kurstymo ir prieš kitas tautas neapykantos propagandos.

Vokietija neturi teisės dėtis į bet kokias karines sąjungas.

Visos užsienio armijos, tai yra, Anglijos, Francūzijos, Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos turi pasitraukti iš Voketiijos per vienerius metus laiko po to, kai taikos sąlygos bus pasirašytos.

Tai tokie svarbiausi TSRS punktai taikai su Vokietija. TSRS, iš savo pusės, pakeidauja, kad Vakarai pateiktų savo nusistatymą, kokiomis sąlygomis jie norėtų baigti tą nenormalią ir taikai pavojingą padėtį Vokietijoje.

V. Sūnus

Iš laiškų redakcijai

Sveikinu Laisvės personalą su žiemos šventėmis ir Naujaisiais 1959 metais. Nors ir drebančia savo ranka dėl senatvės noriu keliais žodžiais pasakyti apie mus pačius Detroite. Daug mūsų žmonių išmirė, nesupratę ką reiškia darbininkiška apšvieta.

Tie, kurie esame gyvi, privalome geriau tai suprasti ir įvertinti savo spaudą, Laisvę ir Vilnį. Abudu laikraščiai geri ir atidaro darbininkams akis.

Linkiu Laisvės štabui geriausių pasekmių 1959 metais. *J. Liminskas*

(Dėkojame už sveikinimus. Mes to paties linkime pačiam draugui J. Liminskui ir visiems pažangiesiems Detroito lietuviams. Laiškelis pavėluotai gautas —jį mums perdavė ALDLD sekretorius, per kurį siuntėte.—*Red.*)

DAR $610,000,000 SUBMARINŲ STATYBAI

Washingtonas. — Karinis laivynas užsakė penkis naujus submarinus su atomine energija, kurie bus paruošti šaudymui "Polaris" raketomis. "Polaris" siekia 1,500 mylių tolį.

Vieno tokio submarino pastatymas atsieis $105,-000,000. Juos pastatys Electric Boat Division, kuri yra General Dynamic Corp.

Darbininkų Sveikata

J. J. Kaškiaučius, M. D.

MIEGAS—GYDOMOJI PRIEMONĖ

Jokioj kitoj šaly nėra taip aukštai vertinamas miegas, kaip Tarybų Sąjungoje. Daugybė ir labai rimtų ligų sėkmingai gydoma tūlose ligoninėse bei sanatorijose, kurortuose, pritaikant *pailgintą miegą.*

Miego terapija yra speciliai įvesta tūlose ligoninėse. Ten vartojamos net ir migdomosios mašinos, kurios padaro slopinimo procesus tam tikra šviesa, garsais, kvapais. Vartojami ir elektrinių impulsų generatoriai, kurie veikia smegenis. Visiškai saugūs, nežalingi lengvučiai nerviniai impulsai paliečia tūlas smegenų vietoves — ir užmigdo žmogų.

Šiaip sau gyvenime žmonės primokomi prisipratinti gerai miegot. Galima smegenis taip pripratinti, lyg ir kokį *sąlyginį refleksą* praktikuojant. Svarbiausia tai įprotis. Visada eik gult tam tikrą valandą. Ir prieš gult eidamas atlikinėt vis tuos pačius įprastinius dalykus, kurie apdaro slopinimo veiksmą.

1. Kokią valandą prieš gulimą pradėk slopinimo refleksą: nustok bet ką skaityt, saugokis kokio susijaudinimo, pykčio, baimės. 2. Eik sparčiai pasivaikščiot gerą pusvalandį. 3. Tuo tarpu gerai išvėdink miegamąjį. 4. Apsimazgok burną, dantis, nusivilk. 5. Jei kojos šaltos, pamirkyk karštam vandeny. 6. Nieko neskaityk, užgesyk žiburį.

Geriau eik gult tuščiais viduriais, alkanas. Jokių smagurių, jokių užkandžių prieš gulimą bent keletą valandų. Taipgi nieko neger nuo pusdienio, arba berkelias valandas prieš guolį. Negulėk ant kairiojo šono. Nesiklok storai. Miegok vienas.

Pavlovas storai pabrėždavo, kad geras natūralus miegas prašalina ligas, duoda prieš jas atsparumą, palaiko sveikatą ir darbingumą. Net ir padeda išgydyt daugybę ligų. Taip. Geras įprastinis natūralus miegas atpildo išeikvotą energiją, prašalina nuovargio medžiagas iš organizmo, nuskaidrina ir atgaivina visą organizmą. Aiški ir sveika filosofija. Reikia tik pasiryžimo, tvirto nusistatymo —ir tu įprasi ir džiaugsiesi.

ĮVAIRUMAI

Kapitolio (Capitol) pastatas Washingtone

Jungtinių Valstijų Kongresas posėdžiauja Kapitolyje, Washingtone. Tas pastatas yra 88 pėdų virš Potomaco upės, ant kalno. Jis pastatytas ant trijų ir pusės akrų žemės ploto, arba 153,112 ketvirtainių pėdų. Pastatas turi 751 pėdą, 4 colius ilgio ir 350 pėdų pločio.

Kapitolio kertinį akmenį padėjo pirmasis JAV prezidentas Jurgis Washingtonas 1793 m. rugsėjo 18 d. Ne visi rūmai buvo kartu užbaigti. Kongresas pirmu kartu posėdžius pradėjo ten laikyti 1800 metais.

Dabartiniu laiku visų rūmų patalpa yra lygi 14 akrų ploto. Kapitolyje yra 435 kambariai, 679 langai, 554 durys. Ties centru Kapitolio yra aukšta 300 pėdų bonė. Bonę ir sienas gražiausiais muralais išdavino žymus italų artistas Constantino Brumidi, kuris ten dirbo per daugelį metų. Virš bonės yra Laisvės statula 14,985 svarų iš vario.

1814 metais anglai buvo įsiveržę į Washingtoną ir Kapitolį labai sudegino.

VIEŠKELIS "NEW YORK STATE THRUWAY"

Tai beveik 600 mylių ilgio viešKelis nuo New Yorko miesto iki Buffalo. Jis atidarytas dalimis, pirmosios 1955 m., o kitos dabar baigiamos. 1957 m. viešKeliu važiavo beveik 37,000,000 automobilių. 1956 m. už pravažiavimą sukolektuota $26,500,000.

Didžiausias vabalas

New Yorke American Museum of Natural History gavo didžiausią pasaulyje vabalą Goliathus, kuris yra 4 colių ilgio ir sveria beveik dvi uncijas.

Tai Pietinės Amerikos vabalas. Pirmu kartu juos surado 1770 metais. Sakoma, kad šie vabalai užauga iki 6 colių ilgio. Mokslininkai sako, kad vabalai veisiasi ir Afrikoje, bet ten gyventojai juos kepa ir valgo, tai labai išnaikino.

Kada vabalas išskleidžia sparnus, tai nuo vieno galo iki kito yra 8 coliai.

Mokslininkai tvirtina, kad šie vabalai nepavojingi.

VANDENYJE GERIAU GALIMA GIRDĖTI

Garsas vandenyje kelis kartus greičiau eina, negu ore. Kariniai laivai turi ultragarsinius (ultrasonics) prietaisus, kurių pagalba girdi ne vien plaukiančius submarinus, bet ir didesnius žuvų būrius. Ultragarsių pagalba lengviau galima sužinoti ir jūrų gylį.

PAMARIO URVE SURADO LAIVUS

Ramiajame vandenyne yra didelė Borneo sala. Jos dalis priklauso Anglijai, tai Sarawak, o sala — Indonezijai. Anglų mokslininkai Sarawak plote surado iš jūros į sausumą urvą, kuris turi 27 akrų plotą. Tame urve rado daugelio laivų liekanų ir žmonių kaulų. Mokslininkai prileidžia, kad laivai ten pateko prieš 2,000 metų.

Neseniai iš JAV grįžusio Lietuvon Kruelskio laiškas

Prieš kurį laiką į Lietuvą iš JAV grįžo Pijus Kruelskis. Jis Amerikoje būdamas gyveno Manchester, Conn., pas J. Kraužaičius. Grįžęs namo, į Kybartus, Kruelskis Kraužaičiams rašo laišką, kuris labai įdomus.

Laiškas rašytas 1958 m. gruodžio 17 d. Jis skamba:

Gerbiami ponai Kraužaičiai! O dabar mes, Kruelskiai, sveikinam jus ir jūsų sūnelį ir dukreles, ir jų vaikučius, su Kalėdomis ir Naujaisiais Metais, linkėdami daug laimės ir sveikatos.

Mes esame sveiki, gyvename gerai naujame name, pavalgyti turime visko ligi sočiai. Ir kiti visi turi, kurie moka tvarkytis. Darbas labai lengvas, palygint su darbais Amerikoje. Iš ryto pradeda nuo 10 val., dirba iki 1 val. Dvi valandos pietų. Po pietų nuo 3 val. dirba iki 6 val. vakare.

Čia taip nėra, kaip Amerikoje buvo kalbama: žmonės gražiai pasirėdę, — nematysi dėvint medines klumpes; kiekvienas į darbą eina su čebatais. Bet žmonės patvirkę, degtinę geria aliniais stiklais. Galite suprasti, jeigu būtų badas, tai pirktų duonos, o ne degtinės.

Valdžia duoda žemės, duoda ganyklų, pašaro, gyvulių. Kas nori, prisiaugina ir parsiduoda. Kai reikia pirkti, tai kainos tokios pat, kaip Amerikoje, tik lašiniai čia brangesni.

Parašysiu apie savo kelionę, kuri buvo 16 valandų. Atvykau į Leningradą, ten mane pasitiko keturi vyriausybės valdininkai; jie net nešė ir mano baksą į puikų viešbutį, esantį gražioje vietoje. Kai sudarė raštus, važiavau Lietuvon, o man kelionei dar davė 500 rublių, dovanojo. Taipgi žadėjo duoti dar 1,000 rublių pradžiai gyvenimo.

Kurie bijosi į Lietuvą grįžti, tie durni.

Tai ir baigsiu.

P. K.

Kybartai

GARBINGOS PRAEITIES PUSLAPIS

Šlovingiesiems 1918-1919 metų įvykiams paskyrė savo plunksną rašytojai, atgimsta teatrų scenose ir dailininkų drobėse nepamirštami tų metų didvyrių portretai. Čia spausdiname dailininkų A. Dovydaičio, L. Tamulio ir F. Ivanausko paveikslo "V. Kapsukas kalba Vilniaus darbo žmonių susirinkime Miesto rūmų (dabar Valstybinės filharmonijos) salėje 1919 metais" reprodukciją.

Žinios iš Lietuvos

VIRŠPLANINIAI SKAITIKLIAI

Vilniaus elektros skaitiklių gamybos kolektyvas praeitų metų pradžioje duotą pažadą — įvykdyti metinį planą iki Tarybinės Konstitucijos dienos — garbingai ištesėjo. Metinis planas buvo įvykdytas per 11 mėnesių.

Nuotraukoje: kontrolierė Aldona Jastrauskaitė tikrina viršum metinio plano pagamintus skaitiklius.

4,100 EGZEMPLIORIŲ PERIODINIŲ LEIDINIŲ

Pasvalio miesto gyventojai gauna 4,100 egzempliorių įvairių laikraščių ir žurnalų.

Raudonojo Kryžiaus draugijos rajoninė konferencija

SEDA. — Įvyko Raudonojo Kryžiaus draugijos rajoninė konferencija. Ataskaitinį pranešimą padarė Draugijos rajono komiteto pirmininkė LTSR Aukščiausiosios Tarybos deputatė A. Kaupaitė.

Sedos, Ylakių ir Židikų ambulatorijų darbuotojai dažnai rengia sanitarinių postų viršininkų pasitarimus, teikia konsultacijas medicinos klausimais. Gerai dirba sanitarinis postas "Kelio į komunizmą" kolūkyje. Posto viršininkė C. Sakalauskienė par ataskaitinį laikotarpį suteikė pirmąją pagalbą 278 nukentėjusiems asmenims.

APIE KOSMINĖS RAKETOS PALEIDIMĄ

VILNIUS, sausio. 5 d.— Pirmosios Tarybinės kosminės raketos paleidimas mėnulio link, — pasakė Lietuvos Ministrų Tarybos valstybinio mokslinio technikos komiteto pirmininkas Algirdas Žukauskas, — yra naujas žingsnis kovoje už kosmuso užkariavimą. Tarybinė kosminė raketa — didžiulis žmonijos kūrybinės minties pasiekimas. Tam, kad būtų išvystytas antrasis kosminis greitis—11.2 kilometro per sekundę, reikėjo sukurti pusantro karto galingesnius raketinius variklius negu paleidžiant žemės palydovus.

Pirmoji Tarybinė kosminė raketa tiksliai skrieja nustatyta kryptimi, rodo didžiulį mūsų mokslo ir technikos išsivystymo lygį. Iš raketos perduoti radijo signalai pranešė labai svarbius mokslinius duomenis, kurie padės dar geriau suprasti kosminės erdvės paslaptis, sprendžiant tarpplanetinių kelionių problemas. Pirmosios Tarybinės kosminės raketos paleidimas yra nuoseklus žingsnis vykdant tarptautinių geofizinių metų programą. Ir labai džiugu, kad kovos už kosmoso užkariavimą priešakyje žengia Tarybinis mokslas, — baigė savo pareiškimą spaudai A. Žukauskas.

Kaip Lietuvoj buvo pagerbtas V. Kudirka

KUDIRKOS NAUMIESTIS, XII. 28. Šiandien Kudirkos Naumiestyje, — kur paskutinius savo gyvenimo metus gyveno ir kur amžinam poilsiui atgulė Vincas Kudirka, — buvo suruoštas iškilmingas minėjimas, skirtas Vinco Kudirkos 100-osioms metinėms.

-:- -:- -:-

...Kiek atokiau nuo miestelio, kalnelyje, glaudžiasi senos Kudirkos Naumiesčio kapinės. Kapinių įkalnėlyje — žalia tvorele aptvertas, darbščių rankų sutvarkytas ir prižiūrimas V. Kudirkos kapas su paminklu, simbolizuojančiu nulaužtą ąžuolą. Gyvenimo audros ir džiova išrovė V. Kudirką iš gyvenimo ankstyvuose metuose, nutraukė nebaigtus darbus. Sekmadienio vidudienį miestelio gatvėmis ir keliais V. Kudirkos atminimą prie jo kapo pagerbti ėjo būrių būreliais žmonės; seniai, kurie dar atmena V. Kudirką, pagyvenę ir moksleiviai. Čia atvyko rajono partiniai ir tarybiniai darbuotojai, rašytojai, mokslo įstaigų, spaudos atstovai iš Vilniaus. Nešina vainikais nusitiesia eisena... Įžymaus lietuvių rašytojo ir kultūros veikėjo, kovotojo prieš carizmą atminimui pagerbti dedami vainikai nuo LTSR Rašytojų sąjungos, nuo Kultūros ministerijos, LTSR Mokslų akademijos, Švietimo ministerijos, rajono darbo žmonių, nuo V. Kudirkos vardo vidurinės mokyklos, nuo linų fabriko darbininkų ir kt. V. Kudirkos kapą apgobia vainikai.

Pilnut-pilnutėlė K. Naumiesčio kultūros namų salė. Daug norinčių patekti į iškilmingą V. Kudirkos minėjimą ši salė nesutalpino. Scenos gilumoje Vinco Kudirkos portretas papuoštas vėliavomis. Jubiliejaus iškilmingo minėjimo prezidiume — LKP Kudirkos Naumiesčio rajono komiteto sekretorius S. Ramanauskas, vykdomojo komiteto pirmininkas V. Baukus, LTSR Kultūros ministro pavaduotoja M. Meškauskienė, rašytojai E. Mieželaitis, V. Mozūriūnas, akad. K. Korsakas, prof. B. Pranskus, LTSR Valstybinės grožinės literatūros leidyklos vyr. redaktorius J. Tornau, rajono vidurinės mokyklos, visuomeninių organizacijų atstovai ir kt.

Iškilmingą V. Kudirkas minėjimą atidarė LKP rajono komiteto sekr. S. Ramanauskas. Atidaręs minėjimą, jis suteikia žodį akad. K. Korsakui.

— Vinco Kudirkos vardas. — sako akad. K. Korsakas, — be abejonės, vienas iš žymiausių lietuvių visuomeninio gyvenimo ir lietuvių literatūros istorijoje. Kudirkai teko veikti nepaprastai sunkiomis sąlygomis, kai lietuvių tauta buvo engiama carizmo, kai jos pilnutiniam nacionaliniam ir socialiniam išsivadavimui priešinosi visos reakcinės jėgos — pradedant caro žandarais bei surūgusio feodalizmo liekanomis ir baigiant kylančia nacionaline buržuazija, jau lopšyje užsikrėtusia klasiniu savanaudiškumu bei taikstymusi su galingesniais išnaudotojais.

Prigimties apdovanotas įvairiais talentais — ir literato, ir muziko, ir piešėjo, — pasižymėjęs giliu intelektu ir ištverminga valia, Vincas Kudirka,—pažymi kalbėtojas, — ir ano meto sąlygomis, norėdamas, lengvai būtų galėjęs padaryti, kaip sakoma, puikią karjerą. Bet jis nepadarė tokios karjeros, nes nepanorėjo išsižadėti savo gimtosios kalbos ir savo liaudies dėl "trupinio aukso, gardaus valgio šaukšto". Tai iš tikrųjų pasiryžėlio ir pasiaukojėlio gyvenimas.

Netenka įrodinėti, kad Vincas Kudirka buvo karštas patriotas, tauri visuomenės reikalams pasiaukojusi asmenybė, suvaidinusi didelį vaidmenį lietuvių nacionaliniame judėjime ir lietuvių literatūros raidoje. Tačiau, — sako kalbėtojas, — pagrindiniais savo pasaulėžiūros bei veiklos momentais V. Kudirka stovėjo buržuazinėse pozicijose. V. Kudirka galvojo, kad šviesų gyvenimą lietuvių liaudis gali susikurti kapitalistinės santvarkos pagrindu, buržuazijos viešpatavimo sąlygomis. Tai ir buvo šio literatūros veikėjo lemtingasis ribotumas, skaudi tragedija, jo idėjinė priešginybė. Jis nenuvokė ir negalėjo nuvokti, jog toji buržuazija ilgainiui atneš Lietuvos liaudžiai sunkų kapitalistinį išnaudojimą ir fašistinę priespaudą.

Buržuazijai paėmus Lietuvoje valdžią į savo rankas, Vinco Kudirkos skelbtieji patriotiniai šūkiai dangeliu atvejų išvirto skaudžia parodija. Antai, "tautinė vienybė" tapo pagrindiniu atviros fašistinės buržuazinės diktatūros lozungu, gi "vardan tos Lietuvos" gimtojoje Kudirkos Suvalkijoje jau nebe cariniai žandarai, o tautiškai uniformuoti lietuviški policininkai šaudė streikuojančius "brolius lietuvius" arba dar žvėriškiau — nuodijo juos dujų kameroje.

Nepasikeitė buržuazinių nacionalistų laikysena Vinco Kudirkos atžvilgiu ir šiandien, kai jie, pabėgę iš gimtojo krašto ir atsidūrę amerikinių imperialistų tarnyboje, toliau tęsdami savo grupines rietenas, vėl piktiems, savanaudiškiems tikslams panaudoja rašytojo vardą.

— Mes, tarybiniai žmonės, — kalba K. Korsakas, — pirmiausia vertiname Vincą Kudirką už jo istorinį pažangumą, pasireiškusį svarbiausia demokratizmu, neapykanta despotizmui, priešiškumu liaudies engėjams ir tamsintojams.

Tribunoje — Kudirkos Naumiesčio V. Kudirkos vardo vidurinės mokyklos mokytoja N. Manikienė. Ji deklamuoja V. Kudirkos eilėraščio "Labora" posmą apie didžiąją žmogaus pareigą dirbti visuomenės labui

Jautrų žodį, skirtą Vincui Kudirkai, tarė poetas E. Mieželaitis.

— Daug pasaulyje gyvena daktarų ir daug jame gyvena poetų, — sako E. Mieželaitis. — Daktarai gydo žmonių kūną, o poetai savo kūriniais tobulina žmogaus sielą.

Žmonijos atmintyje tik tie daktarai, kurie su didele poezija gydė žmonių kūną, liko tik tie poetai, kurie nelyglnant daktarai, jautriai gydo žmonių sielą... Tu, — lyg kreipdamasis į V. Kudirką, sako poetas, — buvai daktaras ir galėjai kaip kiti daktarai pasirinkti "truputį aukso ir gardaus valgio šaukštą", ir gydyti žmogaus kūną. Bet tu pasirinkai jo sielą. Tu nenuėjai į žibančius miestus. Tu pasirinkai priespaudos, skurdo, tamsos užguitą, vargo užgraužtą lietuvišką žmogų ir jam paskyrei visą savo gyvenimą. E. Mieželaitis kalba apie simbolinį Lietuvos tiltą, kurį draskė, apvaginėjo caro žandarai, paskui įvairūs lapėnai, vailokaičiai, yčai... apvaginėjo ir prievartavo, išnaudojo Lietuvą.

— Nors buvai daktaras, — kalba savo poetiškame kreipimesi E. Mieželaitis, — ir su poetais nesivaržei dėl rimo, bet daugelio poetų kūriniai jau mirė, o tavo liko gyventi: tu radai vaistus, gydančius žmogaus sielą...

— Šimtas metų, — sako V. Mozūriūnas, — praėjo nuo V. Kudirkos gimimo, bet jo varpo skambėjimas nenutilo nei kovose su caro patvaldyste, ir parsidavėliškais valdininkais nei buržuazijos valdymo laikais.

Kitas amžius ir kito gyvenimo perspektyvos ir daug teisingesnės idėjos — socializmo idėjos vedė mūsų liaudį į kovą buržuazijos valdymo metais, — kalba poetas. — Bet Vinco Kudirkos posmuose alsavęs jaunatviškas užsidegimas, atsidavimas darbui atitiko ir to meto širdžių plakimą. Tarybiniai žmonės gerbia ir vertina šio rašytojo ir kultūros veikėjo taurų atminimą.

Pranešimą apie V. Kudirkos gyvenimą ir veiklą iškilmingame minėjime padarė prof. B. Pranskus.

V. Kudirkos jubiliejaus šventės koncerte dalyvavo M. Mironaitė, I. Jasiūnaitė, I. Ylienė, V. Noreika, V. Rubackis, A. Arminas..

Suteikus Kudirkos Naumiesčio vidurinei mokyklai Vinco Kudirkos vardą mokykloje šeštadienį įvyko iškilmingas vakaras. Jame prof. B. Pranskus skaitė pranešimą apie V. Kudirką, mokyklos saviveiklininkai atliko montažą iš V. Kudirkos kūrinių.

T. K.

J. Jurginis, V. Mikučianis (22)

VILNIUS — Tarybų Lietuvos sostinė

(Tąsa)

Vadovaujantis respublikos moksliniotiriamojo darbo centras yra Lietuvos TSR Mokslų akademija.

Lietuvos TSR Mokslų akademijos įkūrimas—svarbus įvykis lietuvių tautos kultūros istorijoje. Akademija kaip mokslinio-tiriamojo darbo respublikoje centras buvo įsteigta Vilniuje 1941 m. sausio 16 d. Lietuvos TSR Liaudies Komisarų Tarybos nutarimu. Hitleriniai okupantai buvo padarę akademijai didžiulius nuostolius, tačiau, nepaisant to, akademijos institutai pokariniais metais nuveikė didelį darbą atliekant mokslinius tyrimus, kaupiant mokslinę medžiagą ir ją apibendrinant. Remiantis eilės metų tyrinėjimais, sudarytas Lietuvos dirvožemių apžvalginis žemėlapis ir reikalingų kalkinti dirvų žemėlapis. Abu žemėlapiai turi didelę praktinę reikšmę keliant Lietuvos žemės ūkį. Tokią pat reikšmę turi ir sudarytas Lietuvos TSR apžvalginis melioracijos žemėlapis. Akademijos institutai ištyrė svarbesniuosius mineralinių žaliavų telkinius, taip pat stambesniuosius respublikos durpynus, parengė Lietuvos TSR durpynų kadastrą, išleido Lietuvos TSR ekonominę geografiją. Jungtinėmis kelių institutų jėgomis išspręsta Lietuvos TSR energetikos išvystymo problema ryšium su kompleksiniu Nemuno išnaudojimu. Didelę reikšmę Lietuvos ūkio planavimui turi akademijos institutų paruoštas ir planavimo įstaigoms perduotas darbas gamybinių jėgų išvystymą Lietuvos TSR rytų rajonuose.

Lituanistiniai institutai atliko didelį darbą, rinkdami, skelbdami ir marksistiniu požiūriu įvertindami labai turtingą kultūrinį lietuvių tautos palikimą. Be atspausdinto stambaus "Dabartinės lietuvių kalbos žodyno," spausdinami ir redaguojami tolesni didžiojo lietuvių kalbos žodyno tomai, kurių susidarys daugiau kaip dešimt. Išleista lietuvių tautosakos rinktinė. Istorijos institutas 1955 metais išleido Lietuvos TSR istorijos šaltinių pirmąjį tomą, apimantį feodalizmo laikotarpį. Didelį ir sudėtingą darbą atliko Lietuvių kalbos ir literatūros bei Istorijos institutai, paruošdami lietuvių literatūros istoriją ir Lietuvos TSR istoriją. Šie apibendrinantieji darbai reikšmingi ne tik respublikos mastu.

Iš viso pokariniu laikotarpiu akademijos institutai atliko daugiau kaip tūkstantį tiriamųjų darbų, daugelis iš jų įdiegta gamyboje. Per penkiolika savo gyvavimo metų akademija paskelbė spaudoje apie šimtą monografinių darbų; jie sudaro apie pusantro tūkstančio spaudos lankų. Daugumas akademijos institutuose vykdomų darbų yra tiesiogiai susiję su socialistinio žemės ūkio ir pramonės tolesnio pakėlimo ir išvystymo klausimais. Pavyzdžiui, tiriami gyvulių produktyvumo pakėlimo, gyvulių veislių pagerinimo, pašarų bazės sudarymo, kovos su gyvulių susirgimais, žemės ūkio kultūrų derlingumo pakėlimo, pelkėtų dirvožemių įsisavinimo ir kiti klausimai. Daugelis temų yra skirtos spręsti statybinių medžiagų, tekstilės, metalų apdirbimo, vietinių augalinių ir gyvulinių žaliavų perdirbimo ir kitų pramonės šakų išvystymo bei technologinių procesų tobulinimo klausimais.

Mokslų akademija Vilniuje turi eilę pagalbinių įstaigų: biblioteką su gausiu rankraštynu, istorijos-etnografijos muziejų, literatūros muziejų, Puškino vardo muziejų Markučiuose, eilę laboratorijų.

Lietuvos TSR Mokslų akademijos Istorijos-etnografijos muziejaus pirmtakas buvo Vilniaus Senienų muziejus, įsteigtas 1856 metais. Numalšinus 1863 metų sukilimą, Senienų muziejus Muravjovo įsakymu buvo žymiai susiaurintas, kai kurie jo skyriai uždaryti, o jų eksponatai iš Vilniaus išgabenti.

Tarybinės santvarkos metais Istorijos-etnografijos muziejus savo fondais išaugo į stambiausią muziejų respublikoje. Archeologijos skyriuje sukaupta visa rytinės Lietuvos archeologinė medžiaga, surinkta iki 1940 metų, ir visa tarybinės santvarkos laikotarpiu atliktų archeologinių tyrinėjimų medžiaga: radiniai ir tyrinėjimų dokumentacija. Ypač daug yra muziejuje etnografinių eksponatų: darbo įrankių, namų apyvokos daiktų, audinių, drabužių, liaudies meno kūrinių. Istorijos skyriuje galima pamatyti XVI-XVII amžių Vilniaus amatininkų cechų vėliavas, jų seniūnų ženklus bei pačius amatininkų dirbinius, o taip pat Vilniaus magistrato geležinę dėžę su daugeliu užraktų — joje buvo saugoma miesto kasa, privilegijos ir kiti svarbūs Rotušės dokumentai. Muziejus turi nemaža eksponatų iš Vilniaus universiteto istorijos. Jame saugoma gausi medžiaga iš 1831 ir 1863 metų sukilimų, 1905 metų revoliucijos ir vėlesnių revoliucinių įvykių.

Lietuvos darbo žmonių revoliucinio judėjimo istoriją tiria Partijos istorijos institutas prie LKP CK — Marksizmo-leninizmo instituto prie TSKP CK filialas. Didelį darbą šis institutas atlieka išleisdamas marksizmo-leninizmo klasikų raštus lietuvių kalba.

Mokslinio tyrimo darbui respublikoje didelę reikšmę turi mokslinių kadrų paruošimas. Jaunuosius mokslininkus Vilniuje ruošia Lietuvos TSR Mokslų akademija ir Vilniaus Valstybinis V. Kapsuko vardo universitetas prie jų veikiančiose aspirantūrose. Šiose aspirantūrose kasmet mokslų kandidato laipsniui įgyti ruošiasi daugiau kaip šimtas aspirantų.

Svarbi kultūros įstaiga Vilniuje yra Dailės muziejus, Tarybų valdžios įsteigtas 1940 metais. Iki to laiko Vilniuje jokios paveikslų galerijos nebuvo. Meno kūriniai buvo išblaškyti įvairių draugijų muziejuose arba privačiose, dažniausiai dvarininkų, kolekcijose. Vilniaus Valstybinis dailės muziejus ikitarybinės dailės skyriuje saugo ir eksponuoja Vilniaus Dailės mokyklos dailininkų: Prano Smuglevičiaus, Jono Rustemo, Vinco Smakausko, Kanuto Ruseckio ir kitų kūrinius. Muziejus turi nemaža Vakarų Europos dailininkų—Karačio, Solvato Rosos, Furinio, Riusdalio, Habemos, Belučio — kūrinių. Betgi turtingiausias muziejaus skyrius yra tarybinė lietuvių dailė. Šitame skyriuje eksponuojami geriausi lietuvių tapybos, grafikos, skulptūros ir taikomosios dailės kūriniai. Didžiai vertingi yra lietuvių liaudies dailės eksponatai, visada patraukią muziejaus lankytojų dėmesį. Muziejų gausiai lanko darbo žmonės; 1955 metais jame apsilankė 60 tūkstančių žmonių. Tokio pat lankytojų skaičiaus susilaukė ir muziejaus kilnojamoji paroda respublikos rajonuose. Rengdamas ekspozicijas ir parodas, muziejus supažindina visuomenę su senąja Lietuvos daile, ypač Vilniaus Dailės mokyklos dailininkų kūriniais, ir su geriausia tarybinių dailininkų kūryba.

Su Lietuvos darbininkų revoliucinio judėjimo istorija Vilniaus gyventojus, o taip pat jo svečius supažindina LTSR Valstybinis istorijos-revoliucijos muziejus, įsteigtas 1948 metais. Iki 1956 metų pradžios muziejus savo fonduose sukaupė apie 39 tūkstančius vienetų muziejinės medžiagos, susijusios su Lietuvos darbo žmonių revoliucinio judėjimo istorija nuo 1883 metų iki šių dienų. Turtingas eksponatų yra skyrius apie Lietuvos darbo žmonių kovą buržuazinės diktatūros metais (1919-1940). Čia gausią kolekciją sudaro Lietuvos Komunistų partijos atsišaukimai, plakatai, slapta leisti laikraščiai, spaustuvių įrengimai ir revoliucinių švenčių progomis bei demonstracijose naudotos raudonos vėliavos. Muziejus turi surinkęs medžiagos apie Z. Aleksą-Angarietį, taip pat daug medžiagos apie partizaninį judėjimą Lietuvoje Didžiojo Tėvynės karo metais. Muziejuje eksponuoti V. Mickevičiaus-Kapsuko asmeniniai daiktai, jo knygos, rankraščiai, eilė fotografijų, rodančių jo ryšius su tarptautiniu darbininkų judėjimu.

(Bus daugiau)

Pūslėta ranka

Mažoj trobelėj dar spinksuolė žiba,
Lyg tai aušrinė migloje.
Ant stalo guli knyga padėta,
Ir plunksna mirksta rašale.

Pūslėta ranka pareiškimą rašė,
Vingiavo raidė po raidės.
Olegu, Zoja ir Maryte sekė,
Prisiekė dirbt be atvangos.

Veidai raudoni nuo darbo žaros—
Jam darbo kirvis nebaugus.
Jo rankos stiprios, jo rankos pūslėtos—
Tai šaltų auklėtas žmogus.

M. Bakanauskaitė

Marcinkonių vidurinė mokykla

5-as laiškas iš Buenos Aires

Gruodžio 27 d. Tadas Adomonis pavežiojo mus su savo automobiliu.

Pirmiausia nuvykome į spaustuvę, kur jis dirba. Šioje spaustuvėje spausdinami trys pažangūs savaitraščiai — "Tėvynė," "Naša gazeta" ir "Znamia," taipgi vietinis mėnesinis žurnalas. Spaustuvė mažesnė už "Laisvės" spaustuvę. Turi tik vieną linotipą, kuris sukasi 24 valandas. Prie jo dirba pasimainydami 3 linotipininkai.

Adomonis nusiskundė sunkia "Tėvynės" padėtimi. Neturi lietuvio linotipininko, tai neišvengiamai palieka daug klaidų. Be to, neturi raidžių su lietuviškais ženklais. Dėl to laikraštis žymiai nukenčia. Visa bėda tame, kad už jokius pinigus negalima Argentinoje, nei visoje Pietų Amerikoje tų raidžių įsigyti.

Apžiūrėję spaustuvę vykome į užmiestį pasižvalgydami. Pravažiavome pro skurdžių apgyventus kvartalus. Ten gyvena "tikrieji argentiniečiai," daugiausia čia atvykę laukų darbininkai mieste ieškoti darbo. Bet kadangi jie neįpratę nuolatos dirbti, tai ir čia nepasilaiko darbuose. Gyvena su didelėmis šeimomis iš skardos ir lentgalių sudarytuose nameliuose, kur viešpatauja didelė nešvara.

Toliau važiuodami matėme gražius laukus, lygumas, miškelius. Pravažiavome puikiai įrengtų vasarviečių, maudynių. Kadangi diena buvo karšta, tai daugelis tomis vietomis naudojosi. Bet iš skurdžių kvartalų ten nė vieno nebuvo.

Netrukus atsidūrėme vienoje gražiausių miesto sekcijų. Milžiniški pastatai, puikiais medžiais ir gėlynais apsupti. Aukštos mūro ir geležies sienos. Tai turčių gyvenvietės. Tai tikras rojus.

Pasiekėme Tigro upę — Rio Tigre. Čia irgi graži vieta. Dideliais laivais ir mažais laivukais gali pasivažinėti. Didelis skaičius laivų tik turčių šeimoms naudojami.

Adomonis aiškina, kad Argentinos darbininkai neturi progų naudotis daugeliu naudingų dalykų, kaip tai automobiliais ir televizija, nes jų algos per mažos tokius dalykus įsigyti.

—Aš irgi iš savo algos negalėčiau užlaikyti automobilio, — jis sako, — jeigu negaučiau uždarbio iš savo mažos krėslų dirbtuvėlės, kurioje dirba pora tuzinų darbininkų.

-:- -:- -:-

Gruodžio 28 d. nuvykome pas seną Argentinos pažangiųjų veikėją Kazį Undraitį. Vaišingai mus priėmė Kazys, jo žmona Ona, duktė Aldona ir jos vyras.

Undraitis jau eina 76-us metus. Tai nebe jaunas žmogus, bet nuo visuomeninio veikimo neatsilieka. Turi gerą atmintį. Papasakojo, kaip jis čia atvykęs su laiku pasiliuosavo nuo bažnyčios ir įstojo į socialistinį veikimą. Jis buvo vienas tų pionierių, kurie praskynė pažangiajam lietuvių veikimui kelią. Dėjo daug pastangų stiprinimui ir palaikymui pažangiosios lietuvių spaudos.

Jo žmona taipgi aktyviai dalyvauja veikime.

-:- -:- -:-

Gruodžio 29 d. lankėmės B. Vedricko dirbtuvėlėje, kur jis naujų batų aulus sukvalduoja, padaro armonikos formoje. Sako, pasidaręs kiek geriau, negu dirbtų pas kitą. Ir jaučiasi laisviau — kada nori, gali išeiti. Jo žmona jam padeda.

Vakare jie mus pavaišino. Prie užkandžių ir stipresnių gėrimų gavome arbatos iš virdulio (samovaro), net iš Ukrainos atsiųsto.

B. Vedrickas yra gyvenęs ir pažangiajame veikime dalyvavęs Brazilijoje ir Urugvajuje. Dabar jau čia, atrodo, pastoviai apsigyvenęs.

-:- -:- -:-

Naujuosius Metus pasitikome Lietuvių Kultūros Klube, Bernale. Susirinko nemažas pažangiųjų lietuvių būrys. Visi ateidami atsinešė valgių ir gėrimų. Įžangos nebuvo.

Apie 11-ą valandą pradėjome vaišintis. Įvairių valgių ir gėrimų buvo. Besivaišindami sulaukėme ir 12 valandos. Gerdami po taurę, sveikindamiesi linkėjome laimingų naujų metų.

Sueigos pirmininkas S. Kažukauskas pranešė, kad turėsime trumpų prakalbėlių ir dainų programą. Jis iškvietė keletą vietos veikėjų, vyrų ir moterų, ką nors pasakyti. Man irgi teko proga visiems palinkėti geriausių laimių 1959 metais. Paskui visi sudainavome keletą liaudies dainelių.

Po to sekė šokiai. Jaunimas turėjo progos savo kojas paminklinti. Iš senesniųjų mažai kas šoko.

Puikiose klubo patalpose smagiai beveik visą naktį praleidome.

-:- -:- -:-

Pirmą naujų metų dieną vaišinomės pas draugus Šniokius, Kažukauskus ir Plepius. Tai vis mūsų krašto žmonės, rokiškiečiai, ukmergiečiai. Vis pažangūs žmonės. Tūli jau gerai prasigyvenę, skaitomi "milijonieriais."

Malonu buvo susipažinti su Marija Jošinskaite-Kažukauskienė, buvusio argentiniečio Babarsko pussesere. Tai veikli draugė. Ji siunčia Naujų Metų linkėjimus Babarskų šeimai, dabar gyvenančiai Richmond Hill, N. Y.

-:- -:- -:-

Prez. Frondizi per radiją sveikino argentiniečius ir linkėjo laimingų metų. Kartu jis priminė visiems nemalonią padėtį — pasunkėjantį gyvenimą. Jis kvietė darbininkus smarkiau dirbti ir mažiau valgyti — pilvus susiveržti diržais.

Po jo kalbos, sausio 1 d., visi produktai nesvietiškai pakilo, pezo vertė nupuolė. Darbo žmonių gyvenimas darosi sunkesnis.

J. Gasiūnas

LAISVĖS VAJUS

(Tąsa iš 1-mo pusl.)

cester, Mass.; P. Blaškienė, Chicago, Ill.; P. Šlajus,, Chester, Pa.; C. K. Urban, Hudson, Mass.

Su atnaujinimais pasidarbavo: T. Kaškiaučius, Newark, N. J.; Antanas, Elizabeth, N. J.; Wm. Patten, Gloucester Hts., N. J.; J. Šapranauskienė, Philadelphia, Pa.; J. Blažonis, Lowell, Mass.; K. Kasulis, Worcester, Mass.; L. Bekešienė ir J. Stanley, Rochester, N. Y.; J. Mažeika, Pittsburgh, Pa.; Bechis, Great Neck, N. Y.; J. K. Navalinskienė, Binghamton, N. Y.; John Patkus, New Haven, Conn.; V. Žilinskas, Plymouth, Pa.; L. Tilwick, Easton, Pa.; K. Naravas, Shenandoah, Pa.; A. Valinchus, Pittston, Pa.; M. Aranuk, Detroit, Mich.

BIUDŽETO SUKĖLIMUI 1959 METAMS AUKŲ GAUTA SEKAMAI:

Baltimorietis	$20.00
N. Pakall, Chicago, Ill.	16.00
J. Chelus, Fords, N. J.	11.00
Crown Pt., (N. Y.) Lietuviai	10.00
J. Paukštaitis, Miami, Fla.	6.00
M. Kutchins, Linthicum, Md.	6.00
J. Mikalausky, E. St. Louis, Ill.	6.00
Marytė, Verdun, Canada	6.00
M. Puskus, Philadelphia, Pa.	6.00
P. Dennis, Clifton, N. J.	6.00
A. A. ir F. L., Woodhaven, N .Y.	5.00
P. Šlajus, Eddystone, Pa.	5.00
P. ir S. Švelnikai, Easton, Pa.	5.00
J. Daugirda, Lowell, Mass.	5.00
J. Aukštakalnis, Great Neck, N. Y.	5.00
K. Markūnas, Haverhill, Mass.	5.00
M. Motejūnas, E. Coulee, Canada	5.00
Helen Lyben, Detroit, Mich.	5.00
J. Jackim, Shelter Island, N. Y.	4.00
A. Simanaitis, Pittsburgh, Pa.	4.00
B. M. Kalušis, W. Fitchburg, Mass.	3.50
Frank Riaubis, Philadelphia, Pa.	3.00
J. Kriaučiūnas, Great Neck, N. Y.	3.00
Felix Yokubonis, Tewksbury, Mass.	3.00
P. Walkins, Addison, Ill.	3.00
J. Lozowsky, New York City	2.00
Caroline Remeitis, Berlin, Conn.	2.00
Seni laisviečiai iš Miami, Fla.	2.00
B. Losnok, Lowell, Mass.	2.00
J. Ziulys, Toronto, Canada	2.00
F. Yurgel, Chicago, Ill.	2.00
O. Ramanauskienė, Kingston, Pa.	2.00

Po $1: Charles Cherka, Woodhaven, N .Y.; F. Liepis, Canterbury, Conn.; Senas Eastonietis; Alex Yakavonis, Ringwood, N. J.; Victoria Miller, Johnson city, N. Y.; Julia Werner, Cleveland, Ohio; Ona Patupa, Stratford, Conn.; J. Milinaitis, A. Dapkus, Baltimore, Md.; A. Stanton, Dundalk, Md.; W. Krimas, Shickshinny, Pa.; V. Smudin, St. Petersburg, Fla.; A. Rozanskas, Union, N. J.; J. Drilling,, Easton, Pa.; A. Žemaitis, Baltimore, Md.; St. Kuržinskas, Mahanoy City, Pa.; S. Skerston, Bridgewater, Mass.; J. Stasevich, Bethlehem, Pa.; Sophia Zukas, Portland, Oreg.; D. Jelskienė, Oakdale, Mass.; Vidas Yuden, J. Pauliukas, J. Slench, Chicago, Ill.; O. Radišauskienė, Wyoming, Pa.; M. Ginaitis, Detroit, Mich.; M. Baltus, Hales Corners, Wis.; Wm. Kisielius, J. Labunaitis, Pittsburgh, Pa.; Laisvės patriotas, McKees Rocks, Pa.; A. Lukas, Fairlawn, N. J.; Chasė. Jaselun, Clyde, Canada; H. Janolewicz, W. Elizabeth, Pa.; A. Yuknevich, Carrolltown, Pa.; A. Shukis, Coal Center, Pa.; A. Makulis, J. Kazlauskas, New Haven, Conn.; W. Pranaitis, Flushing, L. I.; D Burba, Stamford, Conn.; K. Gutonis, Willow Grove, Pa.

Gražus būrys vajininkų pasidarbavo ir šį sykį gražiai apdovanojo laikraštį gerieji prieteliai. Kaip žinote, vajaus pradžioje pradėjome skelbti fondą ($5000) sukėlimui prie biudžeto 1959 metams. Iki šio laiko į tą fondą įplaukė $4,592. Dar trūksta $408. Mes manome, kad iki vajaus užbaigimo atsiras rėmėjų, kurie tą sumą suteiks, kad garbingai išpildytume nustatytą kvotą. Vajui einant prie pabaigos, plaukia daug laiškų.

Dėkojame viršminėtiems prieteliams už jų gerą darbą ir dovanas.

Laisvės Administracija

SO. BOSTON, MASS.

METINIS "LAISVĖS" PARAMAI

BANKETAS

ĮVYKS SEKMADIENIO POPIETĮ

Vasario 8 February

Banketo Pradžia 1 val. dieną

Svetainėje 318 Broadway

Puikią dainų programa duos
ONA MINEIKYTĖ ir JULIA RAINARDIENĖ
Taipgi bus svečių iš New Yorko

Kviečiame visus atsilankyti, nes turėsime skaniai prirengtus pietus, taip kad valgiais ir gražia programą būsite visi patenkinti.

Šį banketą rengia LLD 2-a kuopa. Pelnas yra skiriamas "Laisvės" paramai. Taigi savo atsilankymu jūs paremsite gražų apšvietos reikalą ir turėsite sau malonaus pasitenkinimo.

Rengėjai

WORCESTER, MASS.

Paskutinis signalas meno mylėtojams

Jau šį sekmadienį, gruodžio 18 d., Aido choras, vadovybėje gabaus chorvedžio Jono Dirvelio, statys scenoje operetę "Čigonai."

Choriečiai intensyviai praktikuojasi; jie ilgas valandas, atliekamas nuo kasdieninio darbo sunaudoja repetuodami, net ir užkandžius atsineša į salę, kur praktikuojasi. Neabejotina, bus gražus pastatymas. Taigi kiekvienas meno mylėtojas, vietinis ir iš plačios apylinkės, gruodžio 18 d., 2 valandą popiet, būkite 29 Endicott St.

Nepraleiskite progos! Nesigailėsite! *D. J.*

Sausio 6 d. įvyko L.S. ir D. pašalpinės draugijos susirinkimas. Valdyba ir įvairios biznio komisijos davė raportus iš pereitų — 1958 m. — veiklos. Manau, kad biznis galėjo būt šiek tiek geresnis, jeigu geresnės pastangos būtų buvę panaudota, daug yra trūkumų. Gal ne su visais tais trūkumasi bei aplinkybėmis galima apsilenkti, bet jeigu daugiau būtų atidos kreipta į pačią tvarką, tai pasekmės būtų geresnės. Be sistemos bei kiek nors disciplinos visada bus jovalas.

Įsirašė dvi naujos narės į L. S. D. draugiją — Airina (Irene) Janulienė ir Vajola Norkienė. Linkiu naujoms narėms gerų pasėkmių draugijos veikime.

Mirė

Gruodžio 13 d. mirė Jonas Gerdauskas, 73 m. amžiaus, o palaidotas gruod. 17 d., Hope Cemetery-kapuose.

Velionis paliko dideliame liūdesyje du sūnus, John E. ir Albert W. Gerdauskus, dvi dukteris — Mary A., žmoną Gerard H. Long, ir Helen A., žmoną Joseph P. Miller, ir šešis anūkus.

Gerdauskas gyveno 55 metus Worcesteryje ir visada dalyvavo pažangių žmonių parengimuose, buvo geras rėmėjas pažangios literatūros ir laikraščių. Lietuvos Sūnų ir Dukterų draugija pareiškė nuoširdžią užuojautą velionio šeimai, giminėms ir draugams; ir suteikė paskutini patarnavimą — grabnešius ir gėlių vainiką.

Lai tau, drauge, būna lengva šios žalies žemė.

Metinis banketas

Sausio 31 d. 6 val. vakare įvyks Lietuvos Sūnų ir Dukterų metinis banketas —tai bus šaunus parengimas. Valdyba ir direktoriai, kaipo rengėjai, dės didelių pastangų, kad šis banketas būtų vienas iš geriausių.

John Dirvelio orkestras gros. Šokiai tęsis iki vėlai nakties. Bus pakankamai gardžių valgių ir gėrimų. L.S.D. draugija nuoširdžiai kviečia visus pažangiečius ir mūsų gerus simpatikus dalyvauti bankete.

L.S.D. draugija yra viena iš geriausių pašalpos draugijų. Taigi, norintieji prisirašyti, malonėkit ateiti į sekantį susirinkimą vas. 3 d., 7:30 v. vakare, 29 Endicott St., Worcester, Mass.

Rep.

So. Boston, Mass.

A. L. P. Klubo susirinkimas įvyko sausio 4 dieną. Susirinkimą atidarė ir jam vadovavo pirmininkas Matulevičius. Knygų peržiūrėjimo komisija raportavo, kad 1958 metais finansai buvo vedami tvarkingai. Nutarta rengti banketą klubo naudai. Manoma suruošti pietus kovo 1 d., sekmadienį, nes suvėluotas "Laisvės" naudai parengimas verčia antrą pobūvį atidėti. (Buvo "Laisvėj" rašyta, kad laikraščio naudai banketas rengiamas sausio 18 d., tačiau, susidarius tam nepatogiom sąlygom, rodos, atidėtas į vasario 1 d. Bus skelbimai, tėmykite.)

Šis klubo susirinkimas buvo metinis, todėl, apart raportų ir tarimų perrinkta valdyba. Aiškiau pasakant: užtvirtinta senoji—su nauju sekretorium. Gaila, kad veiklusis ilgametis klubo sekretorius M. Kazlauskas dėl akių silpnėjimo yra verčiamas mažiau skaityti bei rašyti, todėl ir pasitraukė iš sekretoriaus vietos.

Kitas klubo susirinkimas bus sekmadienį, vasario 1.

Kitos mūsų miesto naujienos

Rimtai į ateitį žiūrintieji žymesni asmenys karts nuo karto šnektelia apie decentralizaciją. Ne taip žiūri į centrų augimą didmiesčių biznieriai. Pav., Mechanics Building pastatą griauna, kuris buvo dar labai tinkamas visokioms parodoms bei skaitlingiems susirinkimams; į jo vietą Prudential apdraudos bendrovė statys daug didesnį namą. Bostonas jau ir šiaip yra užsikimšęs automobiliais, gatvekariais bei kitokiu eismu. Tiesa, kasami tuneliai pro skersgatvius praplėsti, statomi tiltai virš geležinkelių bėgių ir tiesiami iškelti eismui.

Bet tos visos pastangos mažai ką reiškia, nes automobilių skaičius labai greit didėja, o Bostonas iš pradžios jo statymo nebuvo suplanuotas su dideliu patogių centru. Gatvės siauros ir kreivos. Kaip dabar jis yra, reikėtų centro nebedidinti, didinimo negalima suprasti, nes už mylios kitos nuo centro yra gana daug tuščios žemės.

-:- -:- -:-

Massachusetts valstijos seimelis, vadovaujamas gubernatoriaus F. Furcolo, daug planuoja finansų sukėlimui dėl padidėjusių išlaidų. Gubernatorius norėjo uždėti mokestį po kelis centus nuo dolerio ant pardavinių, bet dauguma seimelio narių tam nepritarė. Eina diskusijos dėl ėmimo tam tikro mokesčio iš algų kas savaitė valstijos iždui. Mat, iki šiol reikėjo tik gale metų mokėti valstijai, jei kas uždirbo daugiau $2,000 per metus ir neturi, apart savęs, kitokių atrokavimų.

Įdomios knygos iš LTSR

Prieš pat metines šventes gavom tris siuntinius įdomių paveiksluotų poezijos, mokslinių bei kitokių knygų.

Vienas iš senųjų ateivių, perskaitęs LTSR išleistą istoriją, sako: "Iš kur gi bus lietuvių tauta didelė, kad per visą istorijoj žinomą laikotarpį nebuvo sutikimo tarp pačių Lietuvos valdonų?" Tas pats žmogus vis pageidavo teisingos Lietuvos geografijos, nes tautininkai piešė savo vaizduotėj net ir žemėlapiuose Lietuvą besitęsiančią nuo Baltijos iki Juodosios jūros. Jis džiaugiasi iš LTSR gauta geografijos knyga. Studijuoja ją ir sako, kad nors pasenęs teisingai sužinosiu apie savo gimtąjį kraštą.

A. Kandraška

Baltimore, Md.

Mūsų LLD 25-a kuopai 1958 metai buvo nemalonūs, nes 5 kuopos nariai mirė. Sausio 10 d. atsistojimu jie visi buvo pagerbti. Jų netekimas--didelis mums nuostolis.

Ir 1959 metais vesti LLD 25-os kuopos reikalus apsiėmė ta pati valdyba, išskiriant d-gą J. Stonį, nes sunki jo žmonos liga dalinai sulaiko jį nuo veiklesnio darbo. Jo pareigas eiti apsiėmė A. Žemaitis. Protokolų sekretorė — O. Kučiauskaitė, ta pati ir korespondentė. Finansų sekretorius P. Paserskis, iždininkas—J. Deltuva.

"Laisvės" agentas A. Žemaitis pranešė, jog aukų spaudai pasiųsta $66. Kartu su prenumeratomis susidaro $382. Gautos penkios naujos prenumeratos Lietuvon ir viena Baltimorėje.

Dėl keleto nelemtų kliūčių nebuvo galima greitai surengti Lietuvoj gamintų filmų rodymo. Bet išrinkta tam komisija, ir kai tik bus galima, filmų rodymas bus surengtas, nes žmonės jais domisi.

Nepasilikta ir be literatūros platinimo — parsitraukta 25 egzemplioriai "Vilnies" kalendoriaus.

Šeši nariai užsimokėjo duokles už 1959 metus. Gera pradžia . Tikiu, kad sekamam susirinkime tokių kiu, kad sekamam susirinkime bus daugiau.

Korespondentė

Plymouth, Pa.

Mirė Benis Navickas

Sausio 12 d. mirė Benis Navickas, sulaukęs 60 metų amžiaus. Paliko liūdesy žmoną Margaretą ir posūnį. Palaidotas sausio 15 d. Wyomingo lietuvių laisvose kapinėse.

(Žinią telefonu pranešė V. Žilinskas.)

Madison, N. J. — Geležinkelių reikalais 200 specialistų tariasi, kaip padėti pelningai juos operuoti.

Havana. — Fidel Castro atvyko į miestą. Jam buvo suruošta išpūstas pasitikimas.

MIAMI, FLA.

Svarbus pranešimas

Miamės ir jos priemiesčių lietuvių žiniai:

Bus rodomi filmai, neseniai gauti iš Lietuvos, Lietuvoje gaminti.

Kreipiame dėmesį visų lietuvių, kurie gyvenate Miamės mieste ir jos apylinkėje, o taip pat ir svečių, suvažiavusių čia praleisti žiemą iš kitų miestų,—matykite Lietuvoje gamintus filmus-paveikslus.

Filmai bus rodomi vasario(Feb.) 11 žydų kultūriniame centre, 429 Lenox Ave., tarp 4th ir 5th Sts., Miami Beach.

Durys bus atdaros 6 val. vak., o filmus pradės rodyti 7 val.

Įėjimas 25 centai asmeniui.

Rengia Miamės Lietuvių Socialis Klubas.

Esate kviečiami atsilankyti paskirtu laiku. Filmai bus rodomi tik vieną kartą tą vakarą. Kurie pavėluosite, ištisų filmų nematysite. Pakartojame: rodymo pradžia 7 val. vakare.

Kviečia *Komisija*

Vietinės žinios

Sausio 10-ą dieną pas mus, saulėtoj Floridoj, užstojo tikra žiema. Namų kambariuose temperatūra--48 laipsniai aukščiau nulio, kas pas mus skaitoma tikra žiema. Viešbučiai, moteliai, valgyklos ir departmentinės krautuvės turi susidėję "nortiškus'' šildytuvus — aliejinius pečius, varomus motorais.

Bet paprasti namukai, ypač darbininkų klasės apgyventi, daugumoj neturi nė tokių įrengimų, tai vartoja mažus elektrinius šildytuvus, kiti—dujinius pečius, bet yra ir tokių, kurie vartoja kerosininius pečiukus. Tai jau būna labai prastai, nes dvokia, nuo ko dažnai tenka susirgti. Bet išėjus į saulėkaitą pasijunti sveikas nuo visų ligų — šalčių, slogų.

-:- -:- -:-

Gavau pranešimą telegrama iš savo senos gyvenvietės Easton, Pa., kad ten gruodžio 31 d. mirė mano artimas draugas ir kaimynas iš Lietuvos, Stasys Kulaitis., sulaukęs gilios senatvės. Iš Lietuvos paėjo Biržulių kaimo, Bukonių parapijos, Ukmergės apskrities. 1908 metais mano buvo išmokytas šilką austi. Įstojo į LSS 41-ą kuopą, nes tais laikais mes buvome šėyri socialistai ir "Kovos" platintojai.

O prieš pirmąjį pasaulinį karą Stasys Kulaitis, su Feliksu Malkaičiu, kuris mirė prieš metus laiko, patapo partneriais: įsigijo valgomųjų daiktų biznį — grosernę-bučernę. Bet karui pasibaigus, prasidėjo atidarinėjimas "super markėtų," kurie palaipsniui smaugė visas mažąsias krautuvėles, taigi ir Kulaičio-Malkaičio krautuvę. Kulaičiui pasitraukus, Malkaitis kiek pabizniavojo ir galop krautuvę uždarė.

Stasys (Stanley) Kulaitis paliko liūdesy žmoną Anną ir vieninteli sūnų Stanley Kulaitį ir marčią.

Lai būna tau, drauge, lengva Dėdės Samo žemelė.

V. J. Stankus

Skaitytojų Balsai

ATSILIKOME NUO SOVIETŲ

Gruodžio 20 rytas. Klausau radijo žinių: "Vienus metus atsilikome nuo Sovietų raketų vystyme - tobulinime, o kas link sputnikų—net trimis metais nuo Sovietų atsilikę!

Na, o kaip yra su mūsaisiais menševikais iš "Naujienų," "Keleivio," klerikalais iš "Draugo" ir kitokios mosties dvasios ubagais? Atrodo, kad tie žmogiukai nuo progreso, suprat imo nūdienės pasaulinės draugijinės padėties atsilikę mažiausia pusšimčiu metų. O dar skaito save mokytais, pasiruošę mokyti svietą, išvaduoti Lietuvą!

Negalima tvert juokais ir iš kitų tautų taip vadinamų politinių mokytų vyrų. Neapsakomas šumas buvo keliamas visame kapitalistiniame pasaulyje, garsiausiais - kurtinančiais balsais buvo rėkiama, šaukiama prieš komunistus: pasitraukite nuo politinės arenos visose šalyse, teviešpatauja kapitalistinė vergija amžinai—Amen! Šauksmas didėjo prieš rusus.

Dabar Sovietų Sąjungos vyriausybė iškėlė šūkį: mes ištrauksime sovietinę armiją iš Vokietijos sostinės Berlyno, bet ir jūs visi: amerikiečiai, anglai, francūzai tuč-tuojau pasitraukite iš Berlyno, tegul patys vokiečiai valdo savo sostinę. Visi svetimieji — araus iš Berlyno!

Amerika pirmutinė sušuko: jeigu Sovietai trauksis iš Berlyno, NATO pradės karą. Ar ne protiška ubagystė?! *Pasvališkis*

KUR JIEMS VIETA

Kaip sau norit, draugai ir draugės, bet šiomis dienomis einant kalboms apie vieno labai darbštaus "veiksnio" "rūpestingą" triūsą kas link jo ieškojimo "naujos Lietuvos," nevertėtų taip jų pajuokti. Nors nekurie draugai tą "veiksnį" net lietuvišku Maižiumi pavadino, kuris nori Lietuvą išvesti iš Lietuvos. Juk jei žmogaus galvoje pripumpuota daugiau "aukšto" mokslo, negu joje galėjo tilpti — savaime aišku, kad jis labai gerai "žino, ką daro"... Iš tikrųjų, jo kalbos apie "naują Lietuvikę" turi šiek tiek patriotiškos tiesos.

Juk Lietuvai ir joje gyvenantiems žmonėms nuo jo kalbų nebus nei karšta, nei šalta. Aš esu tikras, kad profesorius turi mintyje visai ne tuos lietuvius, kurie pasiliko ir tebegyvena Lietuvoje, ne. Jis tikriausiai "naujos Lietuvikės" ieško tik savo bičiuliams, "veiksniams," kurie šiandien it žiurkės iš degančio staldo iškrikę po visą platų pasaulį. Ir tokiems sutvėrimams surasti naują gyvenvietę būtinai reikia... visai neatsižvelgiant nė į tai, kur tokia "Lietuvikė" bus surasta — Afrikos, Indijos ar Pietų Amerikos raistuose. Už tai tik pasveikinti reikėtų tą "mokytą" profesorių.

Aš rekomenduočiau jam nuvykti (jei dar nebuvo) į Braziliją. Ten, pagal Amazonos upę, tęsiasi labai dideli plotai raistų-džiunglių, — apžiūrėkite ir nupirkite, o nupirkti galėsite labai prieinama kaina. Mat, ten gyvena dar necivilizuoti indėnai, todėl plotus "naujai Lietuvikei" gausite labai pigiai.

Juk "veiksniai," kurie su hitlerininkais sykiu pabėgo iš savo tėvynės, pridirbę tiek daug visokių biaurybių, dabar bijosi grįžti ir stoti prieš liaudies teismą, kad atsakytų už savo kruvinus darbus... Jie, amžiams atitrūkę nuo savo tautos, neverti žemės rojaus. Neverti gyventi miestuose, gražiuose namuose. Neverti matyti puikiausių sodų, miškų ir klausytis paukštelių giesmininkų... Tokiems geriausia vietelė būtų Brazilijos džiunglėse... O jūs, "gabusis" profesoriau, už savo triūsą galėsite užsidėti ant savo baltos galvelės laurų vainiką...

Susninkų Jurgis

Key West, Fla. — Batistos jaktoje surasta $112,000 turto Amerikos pinigais. Jos įgula sako, kad tai jūrininkų turtas.

Dublinas. — Airijos premjeras Eamon de Valera rezignuos, nes nori būti išrinktas į prezidento vietą.

KNYGOS

LYTIES GARBINIMAS, knygoje rasite išsivystymą dievo sūnų, jų motinų, kryžiaus ir tt. **Kaina $1.50.**

ŠVENTRAŠČIO TIKROVĖ. Iškėlė biblijos dievo nemoralę, prieštaravimus, Kristaus meilės žodžius glamonėjant savo marčią ir tt. **Kaina $1.50.**

Abi knygos už $2.00

Parašė T. J. Kučinskas. Knygas galima siųsti į Lietuvą. Gaunama pas:

T. KUČINSKAS
740 West 34th St., Chicago 16, Ill.

SVARBUS PRANEŠIMAS SIUNTĖJAMS DOVANŲ SIUNTINIŲ Į U.S.S.R.

Mums yra linksma pranešti, kad nuo sausio 1, 1959, jūs galėsite pasiųsti savo dovanų siuntinius į U.S.S.R. už

Nužemintas Aptarnavimo Kainas

Nauji muitai ir kainos yra taip aprokuojami, kad palengvins išsiuntimą pakų, ekspediciją išsiuntimui ir pristatymą ir pagerins aptarnavimą bendrai. Pasinaudojimui naujomis kainomis ir reguliacijomis, siųskite savo siuntinius per bet kurią iš sekamų firmų, kuriomis yra:

VIENATINĖS FIRMOS OFICIALIAI AUTORIZUOTOS ATLIKIMUI TOKIŲ PERSIUNTIMŲ

Kainos ir aprokavimai visų yra tokie pat

Malonėkite kreiptis į tas firmas dėl detalių informacijų ir jų skyrių sąrašo:

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
1530 Bedford Avenue, Brooklyn 16, N.Y.
Telephone INgersol 7-7272

UNION TOURS, INC.
1 East 36th Street, New York 16, N. Y.
Telephone MUrray Hill 6-1155

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
220 South State Street, Chicago 4, Ill.
Telephone WAbash 2-9354

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.
135 West 14th Street, New York 11, N. Y.
Telephone CHelsea 3-2583

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
1991 Broadway, New York 23, N. Y.
Telephone LYceum 5-0900

DIDYSIS NEW YORKAS

Įdomi pavogto kūdikio ir jo suradimo istorija

Sausio 2 d. šv. Petro ligoninėje Brookylyne gimė kūdikis advokato Frank Chionchio žmonai. Po dviejų valandų kūdikis — mergaičiukė Lisa Rose — iš ligoninės dingo — buvo pavogta.

Kas ją pavogė? Kuriuo tikslu?

Buvo sakyta, kad ligoninėje, motinystės skyriuje, sukinėjosi apyjaunė blondina moteriškė — veikiausiai ji bus mergaičiukę pasiėmusi ir išsinešusi.

Duotas aliarmas policijai ir FBI. Pradėta ablava. Vagilkos ieškota dienomis ir naktimis. Buvo iškrėsta daug butų; keletas moterų buvo sulaikyta ir kvosta. Kūdikio vis nėra.

Buvo net manyta, kad Lisa Rose jau nėra gyvos — ją vagilka bus nužudžiusi. Kaip gi, pagaliau, kitaip buvo galima galvoti? Dviejų valandų amžiaus kūdikis reikalingas labai geros priežiūros, jam turi būti duodamas tinkamas maistas, kitaip jis numirs.

Policija ir FBI piktadario vis ieško ir ieško, bet nesuranda!

Staiga sausio 11 d. suskamba policijos nuovadoje telefonas. Skambintojas sako:

— Kūdikį pavogė ir dabar laikosi moteriškė Jean Iavarone, 43 metų amžiaus, gyvenanti po num. 99 St. Mark's Avenue, Broklyne. Ji natūraliai yra blondinė, bet, pavogusi kūdikį, nusidažė galvos plaukus ir dabar atrodo brunetė.

Nuvyksta ten palicija ir randa moteriškę ir mergaičiukę Lisa Rose sveikutėlę, gražiai augančią.

Policija sako: tu pavogei šią mergaičiukę iš ligoninės. Moteriškė ginčija, sakydama: aš ją pagimdžiau, tai mano kūdikis. Policija moteriškę suima, gydytojai, patyrinėję, suranda, kad ji negalėjo kūdikio pagimdyti prieš desėtką dienų. Ją sulaiko, patalpina į kalėjimą, o mergaičiukę nugabena į ligoninę, pašaukia tėvus, o šie sako: taip, ši mergaičiukė mūsų dukrelė, tai Lisa Rose!

Paimama mergaičiukės ir Frankio Chionchio kraujo į laboratoriją, patyrinėjama ir surandama, kad kraujas atitinka; paimamos iš ligoninės mergaičiukės padukų nuotraukos (antspaudos) — atitinka! Vadinasi, mergaičiukė nepriklauso Iavavaronei, vadinasi, ji buvo pavogta. Vadinasi, ji priklauso Mr. ir Mrs. Chionchiams.

Kas toji Jean Iavaronė?

Iavarone buvo du kartu ištekėjusi. Pirmasis jos vyras John Getch, dabar gyvenąs Passaic, N. J. Su juo moteriškė turėjo keturis vaikus, bet vėliau divorsavosi. Tada ji ištekėjo už P. Morellio ir su juo turėjo taipgi keturis vaikus — visi šiuo metu yra patalpinti kur nors labdaringose įstaigose auklėjimui, nes, vyrui mirus, moteriškė negalėjo jų išlaikyti. Ji mažai teuždirba.

Po Morellio mirties, moteriškė pasivadino savo mergautine pavarde ir ja gyveno. Ji dirbo Martin's departmentštoryje, Brooklyne. Sakoma, uždirbusi apie 50 dolerių savaitei. Jos vienas sūnus, turėtas su pirmu vyru, Francis A. Getch, 21 metų amžiaus, šiuo tarpu yra kalėjime, laukia teismo už plėšikavimą. O kitas sūnus mirė.

Kodėl ji vogė Lisa Rose?

Iavarone šią mergaičiukę-kūdikį vogė ne tam, kad kad už ji gautų pinigų, ne kaip kiti vaikų vagys daro. Ji vogė ir ne dėl keršto tėvams.

Teorija yra tokia: moteriškė turėjo reikalų su tūlu J. Pizzimenti. Ji norėjo, kad jis ją vestų. Bet kai jis vis delsė, tai ji pasivogė šį kūdikį ir pradėjo galvoti, kad tai yra Pizzimenti dukrelė!

Toliau paaiškės ir daugiau kas.

Svarbu pabrėžti tai, kad moteriškė, pasivogusi dviejų valandų kūdikį, ji gražiai išlaikė: maitino kaip reikia, pridabojo, auklėjo. Dėl to pavogto vaiko tėvai ant jos ir nepyksta.

Nėra lengva ant tokios pykti.

Sako, ir Haiti diktatorius kris

Po to, kai Kubos budelis Batista tapo nuverstas, tai žmonės sako, kad ir Haiti respublikos diktatorius Francois Duvalier susilauks to paties. Haiti, kaip žinia, yra Karibų salyne.

Niujorke gyvena Louis Dejoie, politinis pabėgėlis ir oponentas Duvaliero. Dejoie buvo nuteistas mirti, bet, kadangi jis gyvena Niujorke, tai Duvalieras jo nepasiekė. Dabar jam tapo suteikta amnestija.

Haiti diktatorius Duvalieras, pamatęs, kas pasidarė Kuboje, nusigando ir jis, sakoma, jau rengiasi būti švelnesniu link savo priešų.

Dejoie kalbėjo mitinge Community bažnyčios salėje, 40 E. 35th St., Manhattane. Mitingą buvo sušaukusi Haitinė demokratinė sąjunga.

PRANEŠIMAI

CAMDEN, N. J.

LLD 133 kp. susirinkimas įvyks sausio 24 d., 2 val. dieną, Liaudanskų namuose, 806 Florence St. Visi nariai dalyvaukite, atsiveskite ir naujų narių. Šiame metiniame susirinkime komitetai išduos raportus iš 1958 m. veiklos ir bus renkama naujas komitetas 1959 metams. Kom. (5-6)

WORCESTER, MASS.

Sausio 18 d. Aido Choras, vadovybėje Jono Dirvelio, suvaidins operetę "Čigonai," parašytą Šimkaus. Su aidiečiais šį sykį bus du nauji talentai. Iš garsinimo matote, kas vaidins. Pradžia 2 val. dieną. Vieta 29 Endicott St. Prašome visus dalyvauti. Rengėjai. (3-5)

Tiltas į Staten Islandą tikrai bus

Dabar jau tikrai galima pasakyti, kad tarp Brooklyno ir Staten Islando (Richmondo) tiltas tikrai bus pastatytas. Jis lėšuos apie $320,000,000. Tai milžiniška pinigų suma. Bet tiltas labai reikalingaes, nes tai bus pirmas tiltas, jungiąs Richmondo apskritį su Brooklynu. Tiltas bus pastatytas virš uje jūros įlankos sąsiaurio.

Daugelio gyventojų namai, Brooklyno pusėje, bus nugriauti. Dėl to gyventojai smarkiai protestavo prieš statymą tilto ties ta vieta, kur jie gyvena.

Port of New York Authority jau paskyrė pirmiesiems tilto statybos darbams $24,000,000.

Muzikantai daugiau reklamuosis

Amerikos Muzikantų Federacijos lokalo 802 prezidentas A. Manuti sako, kad ši organizacija išleis reklamoms $75,000 — reklamoms spaudoje ir per radiją. Muzikantai agituos žmones, kad jie domėtųsi labiau "gyva muzika".

Amerikos mizikantams tikra bėda: daugelis jų nedirba, daugelis tedirba tik dalį laiko. O žmonės nesisamdo "gyvų muzikantų" visokioms pramogoms palinksminti, bet tenkinasi "prezervuota" muzika: plokštelėmis, ir kt. Muzikantų federacijai priklauso 30,000 asmenų.

Brooklyno Moterims

Moterų Klubo susirinkimas įvyks sausio 21-mos vakaro 8 val. Auditorijos patalpoj. Prašome visas nares dalyvauti. Literatūros skyriaus narės gaus puikią Jono Kaškaičio parašytą knygą "Iš atsiminimų". Ir visoms bus smagu ir gražu pradėti metus turtingame narėmis mitinge ir su gerais, visų bendrai paruoštais planais mūsų veikimui.

Valdyba

SVARBUS PRANEŠIMAS

Šiuomi pranešame, kad **DR. A. PETRIKA, 221 South 4th St., Brooklyne,** uždarė savo kabinetą, ir daugiau dantų gydymo profesijos nepraktikuos. Jis savo buvusius klijentus perveda pas

DRS. POLLACK & BROWN
171 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 8-8858

SVEIKINIMAS
AUKSINIU JUBILIEJUM

Sausio 14 dieną, 1959 metais

Stefanijai ir Jonui Cedronams

sukako 50 metų, kai jie susituokė. Taigi, su giliu širdingumu sveikiname Cedronus auksinio jubiliejaus proga ir linkime jiems geros sveikatos ir linksmai gyventi dar ilgus metus.

Nellie ir Povilas
Ventai ir sūneliai

Forest Hills, N. Y.

Kurie neesate U. S. piliečiais, registruokitės

Kiekvienas šios šalies nepilietis, gyvenąs Jungtinėse Valstijose, sausio mėnesį privalo užsiregistruoti, paduodant dabartinį savo gyvenamąjį adresą. Užsiregistravimui formos gaunamos kiekviename JAV pašte bei jo skyriuose. Būtinai tai turi padaryti kiekvienas nepilietis, nes nesiregistravusieji gali susilaukti nereikalingų nesmagumų. Nuo registravimosi laisvi tik diplomatinėje tarnyboje dirbą asmenys nepiliečiai.

Gal greit išgirsime apie Viduriniųjų rytų kraštų gyvenimą

Trečiadienį įvyko Lietuvių Literatūros Draugijos 185 kuopos labai gražus susirinkimas. Trylika narių ant vietos užsimokėjo duokles už šiuos metus. Pranešta, kad pavasarį bus suvaidintas Vinco Kazlausko parašytas veikalas apie New Yorko garsiosios Bowery gatvės gyventojus. Aktoriai jau surinkti ir atliekamos praktikos.

Susirinkimas nutarė Laisvės bendrovės suvažiavimą pasveikinti su dešimtine. Gerai būtų, kad mūsų kuopos pavyzdį pasektų kitos šio didmiesčio lietuviškos organizacijos. Ypač visos LLD kuopos turėtų nepamiršti šio svarbaus įvykio.

Štai labai svarbus dalykas. Susirinkimui pranešta, kad gal būtų galima gauti įžymųjį dailininką Adolfą Reinhardtą, sūnų buvusių Olgos ir Prano Reinhardtų, duoti mums prelekciją apie Indiją, Egiptą, Izraelį ir kitus Viduriniųjų rytų kraštus. Mat, praeitą vasarą Ad. Reinhardtas su savo žmona tuose kraštuose lankėsi ir parsivežė labai įdomių įspūdžių. Jis taipgi turįs nutraukęs iš tų vietų daug paveikslų ir sutiktų viskuo su Brooklyno lietuviais pasidalinti. Taigi, mūsų kuopa ir nutarė tuojau su profesoriumi Reinhardtu susisiekti ir pakviesti jį mums duoti prelekciją. Jeigu jis galės, tai prelekcija įvyks sekmadienį, sausio 25 d., po pietų, Kultūriniame Centre. Tačiau tai dar nėra tikra, ir tėmykite apie tai pranešimus Laisvės sekamuose numeriuose ir ruoškitės pasiklausyti įžymaus lietuvio dailininko pranešimo apie tolimuosius kraštus, apie kuriuos šiais laikais tiek daug kalbama spaudoje ir per radiją.

Kuopos nariai, dalyvavę susirinkime, pasiėmė pereitų metų knygą "Iš atsiminimų." Tai puiki knyga. Gal pirmutinis šią knygą perskaityti bus Petras Bieliauskas. Jis sako: "Knygą jau perskaičiau. Skaitosi labai gerai. Tikiu, jog ji patiks ir kitiems nariams." *Rep.*

Paieškojimai

Aš, Marijona Čebatoriūtė, ieškau savo iš Lietuvos kaiminkos, Onos Paplauskaitės, iš Žagariškių kaimo, Andrijavo valsč., Suvalkų rėdybos. Girdėjau randasi apie Luzerne, Pa. Prašau ją pačią arba kitus apie ją žinančius man pranešti. Iš anksto tariu ačiū. Mary Patten, 24 Cornell Ave., Gloucester Heights, N. J.

Ieškau pusbrolių Jono ir Antano Urbonų. Paskutinį sykį su jais buvau susisiekęs 1925 m., Mahanoy City, Pa. Jie iš Lietuvos kilę iš Sutronių kaimo, Leipūnų parapijos. Prašau, kas apie juos žinote, man pranešti. Jonas Lazauskas (John Lozowsky), 218 Cherry St., New York City.

Po miestą pasidairius

Sekmadienio vakare ant 146th Ave., Jamaica, netoli International orlaukio, rado nušautą Louisą Loffredo, 40 metų amžiaus. Policija spėja, kad tai gengsterių karo auka. Pas jį rasta apie $250 pinigais ir brangus žiedas ant jo piršto.

1947 m. Loffredo buvo nuteistas į kalėjimą už užpuolimą ant Brooklyno banko, kur pačiupo $14,000

Loffredo iš kalėjimo buvo paleistas pareitąjį spalio mėnesį. Pas jį rasta laivakrovių unijos korta. 1947 metais Bath Beach sekcijoje buvo rastas nušautas jo brolis Alfredas.

Iš East upės ties Jackson St., Manhattane, policija ištraukė automobilį. Jame rasti negyvi vyriškis ir moteriškė. Du policininkai važiuodami matė, kaip priešakyje jų automobilyje kovojo moteriškė, norėdama ištrūkti, bet vyriškis tuo kartu pasuko auto iš kelio ir nuskendo upėje.

Policija mano, kad tai buvo vyriškio saužudystė, kuris kartu nužudė ir moteriškę.

New Yorke beveik du mėnesius buvo šalimo oras. Todėl ledai sukaustė East upę, ir Hudson upę jos aukštumoje. Išalusių laivų išlaisvinimui buvo panaudotas ledlaužis "Mahoning".

Antradienio vakarą į International orlaukį iš Los Angeles atskrido A. Mikojanas. Ten pribuvo apie 30 vengrų pikietuoti. Bet policija juos nuvarė į automobilių pastatymo vietą, suvarė už vielų tvorų ir laikė tokioje atstoje, kad Mikojanas nei jų kaukimo negirdėtų.

Trečiadienį ir ketvirtadienį Mikojanas buvo užkviestas į eilę svarbių biznišku įstaigų, jų tarpe ir į bankininkų ir stambių biznierių banketą.

ANGLAI IR VOKIEČIAI NESUPRANTA DULLES

Londonas. — Anglijos vyriausybė nesupranta Dulleso atsinešimo linkui TSRS notos Vokietijos reikalais. Dulles piktai kalbėjo prieš Tarybų Sąjungą, bet tuo pat kartu atsisakė nuo savo pirmesnės pozicijos.

Vakarinėje Vokietijoje valdininkai gėrisi Dulleso šiurkščiais žodžiais prieš Tarybų Sąjungą, bet jiems nepatinka jo pareiškimas, kad esą galimi ir kiti keliai Vokietijos apvienijimui, ne ne vien tik balsavimais.

MIKOJANO VIZITAS DUODA GERŲ VAISIŲ

Maskva. — Tarybinis radijas sako, kad Mikojano vizitas Jungtinėse Valstijose įrodė, jog tarpe TSRS ir Amerikos žmonių yra draugiškumas ir nėra neišrišamų problemų. Mikojaną amerikiečiai visur gerai priėmė. Kas dėl "dipukų" pasirodymo, tai, sakė, jie ne tik nėra Amerikos žmonės, bet ir netinka būti amerikiečiais.

Singaporas. — Šeši žmonės sužeisti policijos susikirtime su poželminio pasaulio gauja.

JOHN KRAUSS, Inc.
117-09 Liberty Ave.
Richmond Hill, N. Y.
(Smulkmeniškas pardavinėjimas)
MĖSOS IR WURSTWAREN

George Klimas

Filmininkas George Klimas dabar gastroliuoja po lietuvių kolonijas, ir prašome gerai įsitėmyti, kad tas yra daroma ne pasipelnymo tikslu, bet kad parodyti tą puikų veikalą **"Katriutės Gintarai."** Mano noras yra, kad išgirstumėte gražias dainas, pamatytumėte gražų vaidinimą ir kad įgautumėte savo sielon malonaus pasitenkinimo.

Filmus galima parodyti svetainėse, atvirame ore, arba stubose. Taigi, kur tik randasi šiek-tiek lietuvių, rašykite man, kad norite pamatyti šią filmą, o aš pranešiu, kada galėsiu pribūti pas jus.

Iki vasario pirmos dienos rašykite:

GEORGE KLIMAS
133-12 101st Ave.
Richmond Hill 19, N. Y.

Washingtonas. — Naujas JAV ambasadorius Kuboje bus Philip W. Bosal.

Kairas. — Egipto ir Izraelio lėktuvai mušėsi Negev srityje.

Bonna. — Vakarų Vokietija protestuoja prieš Jungtinės Arabų Respublikos apsikeitima konsulais su Vokiečių Demokratine Respublika.

Kairas. — Arabų šalys įsteigė banką, kuris finansuos jų industriją.

HELP WANTED—FEMALE

Namų Darbininkų. Guolis kitur. 5½ dienos. 10 v. iš ryto iki 7 v. v. Su patyrimu. Nuolat. Mokanti angliškai. Paliudijimai. $40 į savaitę priskaitant važinėjimus. **Boulevard 8-1119.** (5-7)

"LAISVĖS" METINIS
BANKETAS
KVIEČIAME VISUS ATSILANKYTI
Prašome įsitėmyti, kad įvyks
Šeštadienį
VASARIO 7 FEBRUARY
Pradžia 6-ą Val. Vakaro
LIBERTY AUDITORIUM
110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y.
Geri Valgiai. Kaina $3.50
Graži dainų ir kitokių pamarginimų programa
Nepamirškite, kad prieš banketą bus Laisvės bendrovės dalininkų suvažiavimas, taigi bankete bus svečių iš tolimesnių kolonijų.

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172
426 Lafayette St.

CALLING ALL MEN

80 to 18
It's Party Night EVERY NIGHT AND YOU'RE INVITED!
Meet some of the prettiest girls in New Jersey. Dance . . . watch TV . . . or just relax! Men from 80 to 18 have enjoyed the Bluebird's warm, friendly atmosphere for over 21 years. You're never too old to enjoy the pleasant companionship of charming young ladies. Come join the Bluebird's growing list of regular party-goers tonight!
Bluebird BALLROOM
Where the People You Like, Meet You Every Evening From 8 'til 2 A. M.
(Closed Mondays)
838 BROAD STREET NEWARK, N. J.
(Near Broad and Market)